

بانک جامع سؤالات

مبانی

موضوع شناسی احکام فقهی

گروه پژوهش‌های بنیادین

حجت‌الله بیات

بازنگری مهرماه ۱۳۹۸

عن الباقر عليه السلام

الا ان السئوال مفتاح العلم^۱

آگاه باشید، سئوال کلید علم است.

(۱) کلیات (اهداف، جایگاه، ضرورت، آثار و فوائد و...)

اهداف

- (۱) اهداف موضوع شناسی احکام فقهی کدامند؟ اهداف کلی و عملیاتی، رفتاری شناختی و ...
- (۲) فلسفه موضوع شناسی احکام فقهی چیست؟
- (۳) هدف موضوع شناسی چیست؟ آیا رفع اختلاف و تبیین مصادیق؟/ مهدی پور
- (۴) اهداف کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت موضوع شناسی کدامند؟

جایگاه

- (۱) جایگاه موضوعات احکام در دستگاه فقاها کجاست؟
- (۲) موضوع شناسی احکام فقهی در فقه چه جایگاهی دارد؟
- (۳) موضوع شناسی در حکم ولایی و حکومت اسلامی چه جایگاهی دارد؟
- (۴) موضوع شناسی احکام فقهی در بین سایر علوم چه جایگاهی دارد؟
- (۵) در فقه نظام جایگاه موضوع شناسی کجاست؟

اهمیت ضرورت

- (۱) موضوع شناسی احکام فقهی چه اهمیت و ضرورتی دارد؟
- (۲) موضوع شناسی احکام فقهی برای فقیه چه ضرورتی دارد؟
- (۳) چرا برخی از فقها با موضوع شناسی احکام فقهی مخالفت می کنند؟
- (۴) آیا منظور مخالفان همه انواع و مراحل موضوع شناسی است؟
- (۵) شناخت موضوعات در دستگاه فقاها چه ضرورت و جایگاهی دارد؟
- (۶) نظر امام خمینی نسبت به ناکارآمدی اجتهاد مصطلح چیست؟
- (۷) چرا با احکام مشروط نمی توان مشکلات شرعی مردم را حل کرد؟

مخاطبان

- (۱) مخاطب پژوهش های موضوع شناسی چه کسانی اند؟ چرا؟

۱. حاج شیخ عباس قمی سفینه البحار، ج ۱ ص ۵۸۵.

۲) مخاطب موضوع شناسی افرادند یا سازمانها یا هر دو؟ چرا؟

۳) چرا و چگونه فقها، متخصصان و عموم مکلفان می توانند مخاطب موضوع شناسی باشند؟

آثار و پیامدها

- ۱) چه مقدار از اختلاف فتاوا ریشه در ابهام موضوع دارد؟
- ۲) تأثیر موضوع شناسی در حل اختلافات فتوایی چقدر است؟ چگونه محقق می شود؟
- ۳) موضوع شناسی احکام فقهی چه آثار و فوایدی در فقه دارد؟
- ۴) پیامدهای موضوع شناسی را در آینده علم فقه و اصول چگونه پیش بینی می کنید؟ چرا؟
- ۵) آیا موضوع شناسی می تواند به ایجاد موضوعات جدید منجر شود؟ چگونه؟
- ۶) غفلت از موضوع و موضوع شناسی احکام فقهی چه پیامدهای منفی خواهد داشت؟
- ۷) آیا مصداق شناسی به مکلفان کمک می کند یا باعث عسر و حرج او می شود؟
- ۸) چه نوع مصداق شناسی باعث اختلال در زندگی مردم می شود؟
- ۹) موضوع شناسی چه آثار تکلیفی و وضعی دارد؟
- ۱۰) آیا یکی از آثار موضوع شناسی می تواند کاهش اما و اگرها در فتاوا باشد؟
- ۱۱) آیا این نوع موضوع شناسی آنها را کاهش داده است؟
- ۱۲) غفلت از موضوع شناسی چه پیامدهای وضعی و تکلیفی دارد؟
- ۱۳) موضوع شناسی با عسر و حرج برای مکلفین چه توجیهی دارد؟
- ۱۴) اختلافات در موضوع چه مقدار اختلاف در فتوا را در پی دارد؟
- ۱۵) آیا درست است که تحول در فقه منوط به تحول در موضوع شناسی است؟
- ۱۶) توسعه موضوع شناسی چه آثاری برای علم اصول فقه خواهد داشت؟

پیشینه

۱. چه کسانی از فقهای حاضر در باره موضوع و موضوع شناسی کار کرده اند؟
۲. موضوع و موضوع شناسی چه پیشینه ای دارد؟ نمونه هایی را بفرمایید؟
۳. آیا نمونه هایی از اختلاف در موضوعات در صدر اسلام وجود دارد؟
۴. آیا پیشینه مستقل و منظمی در باره موضوع شناسی وجود دارد؟
۵. آیا اهل بیت در تشخیص موضوعات دخالت کرده اند؟ چرا؟
۶. پیشینه موضوع شناسی در میان اهل سنت چگونه است؟
۷. چرا اهل سنت بیشتر از ما روی موضوعات کار کرده اند؟
۸. منابعی که در شیعه به موضوع شناسی پرداخته اند کدام اند؟
۹. در کتب فقهی و اصولی کدام مباحث ارتباط مستقیم یا غیر مستقیم با موضوع شناسی دارد؟

۱۰. منابعی که در اهل سنت در باره موضوع شناسی وجود دارد کدام‌اند؟
۱۱. معمولاً در چه نوع موضوعات و چه مراحل از تشخیص ورود کرده‌اند؟
۱۲. آیا اهل بیت در تشخیص موضوعات دخالت کرده‌اند؟ به چه لحاظ عرف یا شرع؟
۱۳. از روایات اهل بیت چقدر می‌توان در شناخت موضوعات عرفی بهره برد؟
۱۴. چرا بحث موضوع شناسی به اندازه حکم رشد و بالندگی پیدا نکرده است؟
۱۵. موضوع شناسی در فضای شیعه و سنی چه تفاوتی دارد؟

موانع و مشکلات

۱. موانع و مشکلات موضوع شناسی کدامند؟
۲. آسیب‌های موضوع شناسی کدام‌اند؟
۳. چرا کار موضوع شناسی دشوار است؟
۴. برای رفع مشکلات و موانع و سهولت موضوع شناسی چه باید کرد؟

(۲) مبانی، منابع و ابزار موضوع شناسی

منابع

- ۱) منابع شناخت موضوعات کدامند؟
- ۲) آیا به تناسب نوع موضوعات منابع موضوع شناسی نیز متفاوت می‌شود؟
- ۳) آیا استفتائات می‌تواند به عنوان منبع موضوع شناسی استفاده شود؟ چرا و چگونه؟
- ۴) منابع و ابزارهای هر مرحله و هر قسم از موضوعات کدام‌اند؟
- ۵) عقل در شناخت موضوعات احکام چه جایگاهی دارد؟
- ۶) منابع در مفهوم شناسی کدامند و اعتبار آنها ناشی از چیست؟
- ۷) برای موضوع شناسی احکام فقهی بهره‌گیری از کدام منابع اولویت دارد؟
- ۸) منابع فقهی در موضوع شناسی چه جایگاهی دارند؟
- ۹) توجه به فتاوا در موضوع شناسی چه ضرورت و کاربردهایی دارد؟
- ۱۰) منابع و دیدگاه‌های سایر فرق چه تأثیری در موضوع شناسی دارد؟
- ۱۱) کدامیک از منابع لغوی برای شناخت مفاهیم از اعتبار بیشتری برخوردار است؟
- ۱۲) رجوع به متون شرعی برای آگاهی از جنبه‌های فقهی موضوع چقدر ضروری است؟
- ۱۳) چگونه می‌توان از منابع موضوع شناسی اهل سنت استفاده کرد؟
- ۱۴) موسوعه‌های فقهی برای موضوع شناسی چه کاربردهایی دارند؟
- ۱۵) اختلافات فقه شیعه با سایر مذاهب چه نقشی در موضوع شناسی دارد؟
- ۱۶) با توجه به اختلاف مناطق کدام لغت ملاک است؟

مبانی و اصول

- ۱) آیا موضوع شناسی می تواند دانشی مستقل باشد؟ چرا؟
- ۲) مبانی و اصول موضوع شناسی کدامند؟
- ۳) مبادی تصویریه و تصدیقیه موضوع شناسی کدام است؟
- ۴) آیا هر کدام از اقسام موضوعات برای شناخت منابع و ابزارهای خود را می طلبد؟
- ۵) آیا خبر واحد در موضوع شناسی معتبر است؟
- ۶) آیا مصلحت اندیشی در موضوع شناسی و اعلام نتایج آن راه دارد؟
- ۷) برای موضوع شناسی چه علومی به عنوان مقدمه لازم است؟
- ۸) آیا رأی کارشناس اعتبار دارد؟ دلیل اعتبار آن چیست؟
- ۹) دلیل حجیت قول خبره چیست؟
- ۱۰) آیا مقادیر اوزانی که شارع بیان کرده است تقریبی است یا تدقیقی؟
- ۱۱) پیش نیازهای موضوع شناسی در ابعاد، سطوح و انواع چیست؟
- ۱۲) آیا در زمان صدر اسلام امکان و ابزار سنجه های دقیق وجود داشته است؟
- ۱۳) اگر تقریبی نیست آیا امکان کشف و رسیدن به دقت شارع وجود دارد؟ اگر ممکن نیست چه باید کرد؟
- ۱۴) آیا در مقام تطبیق دقت عقلی لازم است؟
- ۱۵) آیا میانگین و معدل می تواند معیاری برای رسیدن به معیارهای نظر شارع باشد؟
- ۱۶) آیا حذف موارد خارج از حد متعارف در میانگین، در فقه یا دانش بشری مبنایی دارد؟
- ۱۷) آیا احکام تابع ملاکات است یا عناوین؟
- ۱۸) دلیل تبعیت احکام از ملاکات است؟
- ۱۹) احتیاط در چه مقاماتی جا دارد؟ موضوعات و احکام؟
- ۲۰) بحث از قانده تبعیت احکام از ملاکات چیست؟
- ۲۱) در حوزه مسائل شرعی از چه جهاتی به سئوالات باید پاسخ داده شود؟ حکم، موضوع، حکمت، دلیل
- ۲۲) منشأ ابهام در موضوعات شرعی چیست؟
- ۲۳) باید نگاه کلی و سیستمی به فقه داشته باشیم تا جایگاه موضوع شناسی روشن شود
- ۲۴) آیا روشن نکردن برخی از مباحث از طرف شارع حاکی از تسامح است؟
- ۲۵) آیا شناخت موضوع باید برای خود محقق حجت باشد یا مخاطبان؟
- ۲۶) ضمائم اطمینان آور در موضوع شناسی در انتقال اطمینان چقدر مهم است؟
- ۲۷) چرا بیان موضوعات صغروی ضرورت ندارد؟

- ۲۸) چرا سؤال از موضوع ضرورت ندارد؟ امام صادق و پانیر.
- ۲۹) آیا مفاهیم نسبی اند یا مطلق؟
- ۳۰) احکام الهی تابع علم و عدم علم است یا مصالح و مفاسد؟
- ۳۱) آیا احکام بما هو هو و به نحو قضیه حقیقه به موضوعات تعلق می گیرد یا خارجیه؟
- ۳۲) آیا موضوعات به نحو مطلق محمول حکم است یا...؟
- ۳۳) علت این که مرحوم نائینی حکم را تعمیم می دهد چیست؟ اقتضای مفسده
- ۳۴) در فقه رعایت احکام جزئی مهم است یا مصلحت عامه؟
- ۳۵) در موضوع شناسی چه مقدماتی وجود دارد که باید حل شود؟
- ۳۶) بحث موضوع شناسی آیا دانشی مستقل است یا در ذیل یکی از علوم جای می گیرد؟
- ۳۷) مبانی کلامی و فقهی موضوع شناسی احکام فقهی کدام است؟
- ۳۸) آیا در موضوعات مستحدثه حکم شرعی روی خود عناوین رفته است یا روی مفاهیم شرعی؟
- ۳۹) آیا احکام از ملاکات عناوین تبعیت می کنند؟
- ۴۰) آیا حکمی که روی موضوعات آمده با توجه به شرایط خاص بوده یا تعمیم داده می شود؟
- ۴۱) آیا برای اطمینان به ثمرات موضوع شناسی بینه لازم است؟ چرا؟
- ۴۲) چه موضوعاتی وجود دارد که تا روشن نشوند افتاء مشکل است؟
- ۴۳) شبهات مفهومی با موضوع شناسی چه نسبتی دارند؟
- ۴۴) آیا فقط شناخت موضوعات مجعول شارع اجتهادی است؟
- ۴۵) آیا اجتهادی بودن موضوع شناسی مربوط به همه موضوعات است؟
- ۴۶) ابهام و شناخت موضوعات دارای چه سطوحی است؟
- ۴۷) آیا ابهام در موضوعات از نظر ازمان، افراد و مراحل مطلق است یا نسبی؟
- ۴۸) تعیین مراحل ابهام و شناخت چه تأثیری در شناخت موضوعات دارد؟
- ۴۹) حکم در چه مراحل با موضوع ارتباط پیدا می کند؟
- ۵۰) آیا مطلق حکم نیاز ذاتی به موضوع دارد؟
- ۵۱) رأی کارشناس از چه بابی حجت است؟
- ۵۲) فقیه دارای چه شئونی است و هر کدام در مقام موضوع شناسی چه نقشی دارند؟
- ۵۳) اطلاع فقیه از موضوع باید تفصیلی باشد یا اجمالی؟
- ۵۴) آیا دین سهله و سمحه در موضوع شناسی هم جاری است؟
- ۵۵) آیا تعیین منابع معتبر و الزام به بهره گیری از آنها در اطمینان بخشی محصولات مؤثر است؟
- ۵۶) آیا بدون روشن شدن مبانی نظری می توان به شناخت موضوعات پرداخت؟

- ۵۷) یک پژوهش اطمینان آور برای مخاطب هدف چه ویژگی هایی دارد؟
- ۵۸) با توجه به اختلاف نظر فقها این اطمینان را باید چگونه ایجاد کرد؟
- ۵۹) معیار های اطمینان آور بودن پژوهش های موضوع شناسانه کدام اند؟
- ۶۰) عرصه های کار نشده موضوع شناسی چیست؟
- ۶۱) موضوع شناسی چه مقدمات و پیش نیازهای فقهی لازم دارد؟
- ۶۲) ملاک اولویت موضوعات برای پژوهش چه چیزی باید باشد؟
- ۶۳) در تشخیص موضوع معرفت شخصی ملاک است یا نوعی؟
- ۶۴) امروزه با توجه به راهکارهایی که برای اندازه گیریها وجود دارد آیا تسامح جایز است؟
- ۶۵) معیار شناخت چیست ظن یا اطمینان یا اکثریت؟
- ۶۶) آیا دیدن با چشم مصلح یا عادی جزء مناط ها و ضوابط است؟
- ۶۷) شبهه مفهومی و مصداقیه چه تفاوتی باهم دارند؟
- ۶۸) واژه موضوع در علوم مختلف چه کاربردهایی دارد؟
- ۶۹) موضوع در قضایای حقیقه و خارجی چه تفاوتی دارد؟
- ۷۰) موضوع در فقه و اصول چه کاربردی دارد؟
- ۷۱) مبانی کلامی موضوع شناسی چیست؟
- ۷۲) تبیین علمی موضوعات چه مقدار در موضوع شناسی دخیل و لازم است؟
- ۷۳) توجه به مقاصد کلی شریعت و اسناد کلان و عقل در موضوع شناسی چه نقشی دارد؟
- ۷۴) نوع شبهه و لفظی بودن دلیل چه دخالتی در تعیین معنا دارد؟

ابزارها

- ۱) ابزار با سایر عناوین مربوط به شناخت چه نسبتی دارد؟
- ۲) آیا به تناسب نوع موضوعات ابزارهای آنها متفاوت می شود؟ چرا؟
- ۳) ابزارهای هر قسم از موضوعات کدام اند؟
- ۴) آیا همه مباحث مربوط به وضع و الفاظ در اصول فقه در مفهوم شناسی کاربرد دارد؟
- ۵) ابزار کشف مفاهیم عرفی و مصداقی کدام اند؟

۳) مفاهیم و اصطلاحات

- ۱) منظور از شناخت چیست و دارای چه مراتبی است؟
- ۲) مراد از موضوع حکم فقهی چیست و چه تعریفی دارد؟
- ۳) موضوع چیست و گستره آن کجاست؟

- ۴) منظور از ابهامات موضوعات چیست و ناشی از کجاست؟
- ۵) منظور از موضوعات اجتهادی چیست؟
- ۶) منظور از عناوین اولیه موضوعات چیست؟ مثال بزنید؟
- ۷) آیا مجتهد، اجتهاد و مقلد و... امثال اینها موضوع هستند؟ چرا؟
- ۸) تعریف دقیق موضوع شناسی احکام فقهی چیست؟
- ۹) موضوع شناسی شامل چه موارد و عرصه‌هایی از موضوعات می‌شود؟
- ۱۰) علیت حکم برای موضوع به چه معناست؟
- ۱۱) تفاوت موضوع در منطق، اصول و فقه چیست؟
- ۱۲) اصولیون و منطقیون موضوع را در چه جایی به کار برده‌اند؟
- ۱۳) ابهام در موضوعات یعنی چه
- ۱۴) رابطه الفاظ با معانی چه نوع رابطه‌ای است؟
- ۱۵) موضوع با سایر اصطلاحات مانند همسو متعلق و... چه رابطه‌ای دارد؟
- ۱۶) معنای تبعیت حکم از عناوین و قیود موضوع به چه معناست؟
- ۱۷) تناسب حکم و موضوع به چه معناست؟
- ۱۸) تعاریف و تعابیر مختلف فقها در باره مباحث را چگونه باید تجمیع و یکسان سازی کرد؟
- ۱۹) آیا می‌توان در این تعاریف به نظر واحدی رسید؟ چرا؟
- ۲۰) آیا قیود موضوع نیز به عنوان موضوع باید مورد شناسایی قرار گیرد؟
- ۲۱) قید چند قسم است و شامل چه مواردی می‌شود؟
- ۲۲) آیا قید غرض همان مناط حکم است یا چیز دیگر؟
- ۲۳) تفاوت موضوع با ملاک حکم چیست؟
- ۲۴) آیا مفهوم موضوع طریقی است یا غیر طریقی؟
- ۲۵) عامل تعدد موضوعات چیست؟
- ۲۶) قلمرو بحث موضوع شناسی کجاست؟
- ۲۷) آیا موضوع شناسی در باره مسائل فرضی با موضوع شناسی مصطلح متفاوت است؟
- ۲۸) احکام حکومتی چه نسبتی با موضوع شناسی دارند؟
- ۲۹) موضوع و ملاک احکام چه نسبتی با یکدیگر دارند؟
- ۳۰) حکم شرعی چیست؟
- ۳۱) حکم شرعی دارای چه اقسامی است؟
- ۳۲) حکم شرعی دارای چه مراحل است؟

- ۳۳) موضوعات احکام فقهی به چه انواعی قابل تقسیم اند؟
- ۳۴) تقسیم بندی موضوعات چه کاربردی در شناخت آنها دارد؟
- ۳۵) شناخت موضوعات احکام دارای چه مراحل است؟
- ۳۶) بین موضوع و حکم چه نوع رابطه ای وجود دارد؟
- ۳۷) آیا خود حکم می تواند یکی از مصادیق موضوع باشد؟
- ۳۸) آیا تعیین حکم موضوع و تشخیص آن دو مقوله اند و باید تفکیک شوند؟
- ۳۹) بین مباحث موضوع شناسی و استنباط حکم چه نسبتی وجود دارد؟
- ۴۰) تعیین کمیت موضوع از مقوله حکم است یا موضوع؟
- ۴۱) مراد از موضوع، مصداق، متعلق و... چیست؟
- ۴۲) آیا قلمرو موضوعات از قلمرو احکام گسترده تر است؟ چرا؟
- ۴۳) فقه و موضوعات چه رابطه ای باهم دارند؟
- ۴۴) آیا امام جماعت و ولی فقیه نیز از موضوعات حکم شرعی است؟
- ۴۵) مفهوم و مصادیق موضوعات چه نسبتی با یکدیگر دارند؟
- ۴۶) خاصیت موضوع، متعلق و مصداق چیست؟
- ۴۷) آیا می توان اختلافات در روایات را به اختلاف موضوعات آنها ارجاع داد؟
- ۴۸) آیا حالات و موقعیت شخصی سؤال کننده در پاسخ امام مؤثر بوده است؟

۴) اجتهاد و تقلید در موضوعات

- ۱) حکم شرعی موضوع شناسی احکام فقهی چیست؟
- ۲) آیا موضوع شناسی واجب است؟ برای چه کسی؟ چرا؟
- ۳) شناخت چه نوع موضوعاتی واجب است؟ بر چه کسی؟
- ۴) آیا خلاء موضوع شناسی بین فقها باعث اختلاف فتاوا شده و می شود؟
- ۵) اجتهاد در تشخیص موضوع چه جایگاهی دارد؟
- ۶) دلیل این که برخی از فقها معتقدند در تشخیص موضوعات تقلید جایز نیست چیست؟
- ۷) آیا در موضوع شناسی هم می توان به اجتهاد تقلید و احتیاط قائل شد؟ چرا؟
- ۸) مجتهد و مقلد در تشخیص موضوع چه جایگاهی دارند؟
- ۹) اجتهاد و تقلید در احکام با موضوعات چه تفاوتی دارد؟
- ۱۰) آیا لزومی دارد مقلد در موضوعات به معیارهای تعیین شده از طرف فقیه عمل کند؟ چرا؟
- ۱۱) آیا نتایج شناخت موضوع برای دیگران حجت است؟ به چه دلیل؟ در چه صورت
- ۱۲) چرا با وجود رساله ها اینقدر استفتائات زیاد شده است؟

- ۱۳) آیا اجتهاد فقیه در موضوعات برای مقلد حجت است؟
- ۱۴) اولین کسی که به تشبث آراء اشاره کرد کیست؟ خواجه نصیر الدین طوسی؟
- ۱۵) چه موضوعاتی بیشترین اختلاف فتوایی در باره آنها وجود دارد؟
- ۱۶) تحول اجتهاد چه نسبتی با موضوع شناسی دارد؟
- ۱۷) گونه های اجتهاد کدام اند و کدام در موضوع شناسی مؤثر است؟
- ۱۸) آیا اجتهاد حکم شناسی است یا موضوع شناسی نیز جزء آن است؟

۵) تغییرات موضوعات

- ۱) چه نوع موضوعاتی دستخوش تغییر می شوند؟
- ۲) ملاک ثبات و متغیر بودن موضوعات چیست؟
- ۳) آیا موضوعات در گذر تاریخ تغییر می کنند و آیا نظر عرف در آنها ملاک است؟
- ۴) موضوعات شرعی در طول تاریخ دستخوش چه تغییراتی شده اند؟
- ۵) موضوعات ثابت به چند قسم قابل تقسیم اند؟
- ۶) حکم ثانویه با موضوعات متغیر چه نسبتی دارد؟
- ۷) ملاک تغییر موضوع چیست و مرجع تشخیص آن کیست؟
- ۸) آیا همیشه علت تغییر فتاوا تغییر موضوع است؟
- ۹) شرایط فرهنگی چه تأثیری در تغییر موضوعات دارد؟
- ۱۰) نظرات فقها در باره تغییر موضوع چیست؟
- ۱۱) تغییر موضوع و حکم با مصلحت و مفسده چه رابطه ای دارد؟
- ۱۲) تغییر آیا در مصادیق ایجاد می شود یا در مفاهیم یا هر دو؟
- ۱۳) آیا تغییر کارکرد و ماهیت از مغیرات موضوع به شمار می رود؟
- ۱۴) آیا سن، زمان، مکان، جنس، حیات و ... از مغیرات اند؟ (شرایط تکلیف)
- ۱۵) آیا می شود موضوعی از جهتی ثابت و از جهت دیگر متغیر باشد؟ مانند؟
- ۱۶) ملاک تغییر چیست و مرجع تشخیص تغییر موضوع کیست؟
- ۱۷) تفاوت موضوع متغیر و مستحدثه چیست؟
- ۱۸) در باره موضوعاتی که ثبات و تغییر آنها معلوم نیست تکلیف چیست؟
- ۱۹) حوادث تاریخی چه نقشی در تغییر موضوعات دارد؟
- ۲۰) مغیرات موضوع را به چه عنوان باید شناخت؟ از آن رو که در حکم مؤثرند؟
- ۲۱) آیا مغیرات را می توان احصاء کرد؟
- ۲۲) مسائل نانو با استحاله چه نسبتی دارد؟

- ۲۳) مغیرات را به چند دسته می توان تقسیم کرد؟
- ۲۴) بحث تبدل موضوع در کدام مباحث اصول مطرح شده است؟
- ۲۵) تفاوت تبدل موضوع با طریقی بودن برخی مفاهیم چیست؟
- ۲۶) چه کسی مرجع تشخیص تبدل موضوع است؟
- ۲۷) اسباب تبدل موضوع در امور عینی کدام اند؟
- ۲۸) اسباب تبدل موضوع در امور غیر عینی کدام اند؟
- ۲۹) چه نمونه هایی از تغییر فتاوا به دلیل تبدل موضوع وجود دارد؟
- ۳۰) عوامل تبدل موضوع کدامند؟
- ۳۱) عوامل تغییر آیا قابل احصاء هستند؟ چرا؟
- ۳۲) آیا تبدل اختیاری موضوع جایز است؟ چرا؟ کجا؟
- ۳۳) آیا همه قیود موضوع برای تبدل اختیاری است؟
- ۳۴) زمان و مکان چه تأثیری در تغییر موضوعات دارد؟
- ۳۵) آیا اسلام از مغیرات موضوع است؟
- ۳۶) زمان و مکان چگونه در موضوع اثر می گذارد؟
- ۳۷) دیدگاه امام خمینی در باره تأثیر زمان و مکان چیست؟
- ۳۸) آیا شرایط اجتماعی بر موضوعات تأثیر می گذارد؟ چگونه، مانند؟
- ۳۹) قیود موضوع و منتفی شدن آنها در گذر زمان چه تأثیری در حکم دارد؟
- ۴۰) تبدل موضوع به چه معناست آیا در شطرنج موضوع تبدیل شده است؟
- ۴۱) تشخیص تبدل موضوع با کیست؟
- ۴۲) در تبدل موضوع عنوان ثانوی حکم تغییر می کند یا اساساً ماهیت موضوع؟
- ۴۳) قاعده اولی در تبدل اختیاری موضوعات فردی و عمومی چیست؟
- ۴۴) تغییر موضوع یا ملاک تابع چیست؟
- ۴۵) در شک نسبت به تبدل موضوع وظیفه چیست؟
- ۴۶) شناخت تحولات اجتماعی در موضوع شناسی چه ضرورتی دارد؟
- ۴۷) چه نوع تحولات اجتماعی باعث تغییر موضوعات می شود؟
- ۴۸) آیا معیار اصلی برای تغییر موضوعات تغییر در مناط و معیار است؟
- ۴۹) تبدل موضوعات یعنی چه و ملاک تبدل چیست؟
- ۵۰) آیا وهن و مصلحت می تواند از عوامل تغییر موضوع شود تا کجا؟
- ۵۱) آیا تقیه ناشی از تغییر موضوع است؟ با موضوع شناسی چه رابطه ای دارد؟

۵۲) آیا با توجه به شرایط سخت خارج از کشور به ویژه نو مسلمانان تدریجی بودن احکام موضوعیت دارد؟

۵۳) تحولاتی جهانی چه تأثیری در موضوع شناسی احکام فقهی دارد؟

۶) مراحل شناخت موضوع

- ۱) ابهام و شناخت دارای چه ساحت ها و مراحل است؟
- ۲) مراحل موضوع شناسی کدام اند؟
- ۳) آیا برای شناخت موضوع دو مرحله مفهوم شناسی و مصداق یابی کفایت می کند؟
- ۴) مفهوم و مصداق موضوعات چه نسبتی با یکدیگر دارند؟
- ۵) منشأ اختلاف در مصداق چیست؟
- ۶) فرایند موضوع شناسی و مراحل و معیارهای آن کدام اند؟
- ۷) مقام شناخت با مقام تطبیق چه تفاوتی دارد؟
- ۸) جای تطبیقات و اصول مربوط به آن کجاست؟
- ۹) مراحل شناخت و اعلام نتیجه باید چگونه مراعات شود؟
- ۱۰) آیا مصداق شناسی از مراحل موضوع شناسی است؟
- ۱۱) آیا شناخت عنوان موضوع نیز از مراحل موضوع شناسی است؟
- ۱۲) آیا در مصداق شناسی همه مصداق لازم است یا شاخصها مهم است؟
- ۱۳) آیا شناخت موضوع متوقف بر شناخت عنوان موضوع است؟ چرا؟
- ۱۴) آیا تشخیص مصداق و تشخیص موضوع یک چیز است؟
- ۱۵) موضوع شناسی تطبیقی با مصداقی چه تفاوتی دارد کشف مصداق و مصداق سازی؟
- ۱۶) سطح بندی کارها در موضوع شناسی چگونه باشد تا با وضعیت فعلی آسیبی وارد نشود؟
- ۱۷) آیا ذبح از بالای حوزه یا زیر آن مدخلیتی در تزکیه دارد؟
- ۱۸) مراحل مقدماتی شناخت و مراحل اصلی آن کدام اند؟
- ۱۹) آیا بدون تعیین شاخصها میتوان به موضوعات ورود کرد؟
- ۲۰) آیا کشف ابعاد فقهی موضوع نیز از مراحل شناخت است؟
- ۲۱) شناخت موضوعات احکام دارای چه مراحل است؟
- ۲۲) آیا عنصر شناسی در ردیف مراحل موضوع شناسی است؟

۷) تقسیمات موضوعات

- ۱) چگونه می توان موضوعات احکام شرعی را به صورت کاربردی دسته بندی کرد؟

- ۲) آیا همه موضوعات در یک سطح و از اهمیت برابری برخوردارند؟ چرا؟
- ۳) چرا بررسی موضوعات منصوص بر مسائل مستحدثه مقدمند؟
- ۴) آیا می توان موضوعات را به فردی و جمعی تقسیم کرد؟
- ۵) آیا موضوعات به خاص و عام قابل تقسیم اند؟
- ۶) آیا موضوعات را می توان به ساده و پیچیده تقسیم کرد؟
- ۷) موضوعات منصوص و مضبوط چه تفاوتی با هم دارند؟
- ۸) نظامواره موضوعات را چگونه و بر اساس چه منبعی باید طراحی کرد؟
- ۹) موضوعات از چه جهاتی و به چه انواعی قابل تقسیم اند؟
- ۱۰) تقسیم موضوعات به شرعی، عرفی و علمی چه دلیلی دارد؟
- ۱۱) مجعولات شرعی چند قسم اند؟
- ۱۲) آیا می توان موضوعات را به لحاظ تعلق احکام به آنها تقسیم کرد؟
- ۱۳) آیا موضوعات را به اولیه و ثانویه می توان تقسیم کرد؟
- ۱۴) ملاک و منبع تقسیمات و عناوینی که برای انواع موضوعات به کار می رود چیست؟
- ۱۵) راه شناخت موضوعات عرفی از شرعی چیست؟
- ۱۶) منشأ اختلاف در مصادیق چیست؟
- ۱۷) موضوع دارای چه اقسامی است؟
- ۱۸) نسبت به موضوعات مستنبطه و مخترعات چه اندیشه هایی وجود دارد؟
- ۱۹) در دوران امر بین معانی عرفی و احتمالی یا قطعی شرعی تکلیف چیست؟
- ۲۰) معیارهای عرف برای پژوهش های میدانی از لحاظ زمان، مکان، و ... چیست؟
- ۲۱) موضوعات قدیم و جدید چه نسبتی با هم دارند؟
- ۲۲) آیا موضوعات جدید به موضوعات کهن ارجاع داده می شود؟
- ۲۳) نامگذاری انواع موضوعات بر چه اساسی است؟
- ۲۴) موضوعات از چه لحاظ هایی قابل تقسیم اند؟
- ۲۵) موضوعات مستنبط چه نوع موضوعاتی است؟
- ۲۶) موضوع مستنبط به چند قسم تقسیم می شود؟
- ۲۷) اگر موضوعی عرفی در متن روایت باشد چه باید کرد؟
- ۲۸) اصطلاحات مربوط به تقسیم موضوعات از چه تاریخی جعل شده و ریشه و مستند آنها چیست؟
- ۲۹) معیار مستنبط بودن موضوع چیست؟
- ۳۰) آیا میتوان همه موضوعات را عرفی دانست که با تصرف شارع مستنبط می شود؟

- (۳۱) از لحاظ عملیات شناخت موضوعات را چگونه می توان تقسیم بندی کرد؟
- (۳۲) چگونه موضوعات را به اهم و مهم تقسیم کنیم؟
- (۳۳) چگونه باید بین موضوعات مختلف مرزها را تفکیک کنیم؟
- (۳۴) موضوعات مستحدثه دارای چه انواعی است؟
- (۳۵) موضوعات خرد و کلان مانندچی؟
- (۳۶) منظور از موضوعات استنباطی چیست؟
- (۳۷) آیا در تقسیم بندی موضوعات رسیدن به یک نظام جامع ممکن است؟
- (۳۸) موضوعات چند بعدی را چگونه طبق بندی کنیم؟
- (۳۹) آیا می توان موضوعات را به فردی، عمومی، حکومتی تقسیم کرد؟ ملاک آنها چیست؟
- (۴۰) ساختار تنقیح مناط موقعیت موضوع مفهوم شناسی و مصداق یابی؟
- (۴۱) نگاه سیستمی به موضوعات و استقراء تام در باره شناخت آنها چقدر مهم است؟
- (۴۲) آیا تا جایگاه دقیق موضوع در منظومه فقهی روشن نباشد می توان به شناخت دقیق آنها پرداخت؟
- (۴۳) آیا اولویت بندی موضوعات منوط به نگاه جامع و سیستماتیک است؟
- (۴۴) آیا برگشت موضوعات مستنبطه شرعی نیز به عرفی است؟ هم قید و هم اصل؟
- (۴۵) آیا موضوعات را از لحاظ شناخت می توان به باز و بسته تقسیم کرد؟
- (۴۶) چه نوع موضوعاتی بعد از شناخت مختومه می شود و چه نوعی نمی شود؟
- (۴۷) دسته بندی و اولویت بندی موضوعات چرا و چگونه؟
- (۴۸) مستندات واژه ها کیست عرف عام عرف خاص یا متخصص؟
- (۴۹) چگونه باید موضوعات را پالایش کرد و و ارتباط آنها را برقرار نمود؟
- (۵۰) آیا موضوعات واقعه را باید دنبال کرد یا فرضیه؟
- (۵۱) لایه های موضوع شناسی کدامند نظری و عملی و تطبیقی؟
- (۵۲) مصادیق موضوعات برای بررسی چگونه باید تقسیم شوند؟
- (۵۳) موضوعات احکام فقهی به چه انواعی قابل تقسیم اند؟
- (۵۴) تقسیم بندی موضوعات چه کاربردی در شناخت آنها دارد؟

۸) متصدیان موضوع شناسی

- (۱) مرجع تشخیص انواع مستنبطه چه کسی است؟
- (۲) نظر فقیه، مکلف و متخصص در باره چه نوع موضوعاتی معتبر است؟
- (۳) نظر فقیه، مکلف و متخصص در چه مراحل از شناخت معتبر است؟

- ۴) نظر فقیه، مکلف و متخصص در باره موضوعات یا مراحل شناخت به چه لحاظ حجیت دارد؟
- ۵) تفویض، تحت چه عنوانی با چه شرایط و ویژگی هایی؟
- ۶) دلایل مخالفت تأثیر اجتهاد در موضوع شناسی چیست؟
- ۷) آیا فقیه می تواند مصداق تعیین کند؟ چرا؟ با چه عنوانی؟
- ۸) آیا فقیه می تواند برای موضوعات عرفی معیار تعیین کند؟ چرا؟
- ۹) منابع و دلیل تعیین برخی از معیارها از طرف فقیه چیست؟
- ۱۰) ملاک تشخیص نوع موضوع چیست؟
- ۱۱) متصدیان موضوع شناسی باید دارای چه ویژگی ها و توانایی هایی باشند؟
- ۱۲) نهادهای اجتماعی و مراکز تخصصی در موضوع شناسی و اعتبار بخش به نتایج آن چه نقشی دارند؟
- ۱۳) ملاک اعتبار قول متخصص در مصداق یابی چیست؟
- ۱۴) آیا موضوع شناسی کار فقیه است؟ چرا؟ چه نوع موضوعاتی؟
- ۱۵) آیا قول ثقه در موضوعات حجت است به چه دلیل؟
- ۱۶) آیا ثقه کل موضوع بجزبه درست است؟
- ۱۷) چه اموری در رأی فقیه نسبت به موضوعات دخالت دارند؟
- ۱۸) آیا شناخت کامل ماهیت موضوع برای فقیه لازم است؟
- ۱۹) آیا قول ثقه عادل ملاک است یا...؟
- ۲۰) محدودیت های مراجع برای شناخت موضوعات چیست؟
- ۲۱) جایگاههای نهاد های اجتماعی در موضوع شناسی؟
- ۲۲) چرا فقها در موضوع شناسی وارد شده اند؟
- ۲۳) فقها به چه عنوان و در چه مقامی وارد موضوع شناسی شده اند؟
- ۲۴) موضوع شناسان نیازمند چه معلومات و مهارت هایی هستند؟
- ۲۵) منشأ اختلاف نظر در باره محل ورود فقیه در موضوع شناسی چیست؟
- ۲۶) دلیل منع دخالت فقیه در موضوعات عرفی چیست؟
- ۲۷) مکلف در تشخیص موضوعات چه جایگاهی دارد؟
- ۲۸) تشخیص مکلف در چه نوع سطوحی از موضوع شناسی حجت است؟ چرا؟
- ۲۹) شارع در تشخیص موضوع چه جایگاهی دارد؟
- ۳۰) شارع در چه نوع موضوعات و چه سطوحی از موضوع شناسی می تواند ورود کند؟
- ۳۱) مرجعیت قاضی و حاکم در صدور حکم و تعیین مصداق چگونه است؟
- ۳۲) در تشخیص کدام قسم از موضوعات باید به فقیه رجوع کرد؟

- ۳۳) آیا برای تشخیص برخی مصادیق که پایه اجتهادی دارد باید به فقیه رجوع کرد؟
- ۳۴) تشخیص مفهوم و مصداق موضوعات تبعی وظیفه کیست؟
- ۳۵) نمودار مرجع بیان و تشخیص موضوع، چگونه است؟
- ۳۶) نهاد حاکم بر بقا یا عدم بقای موضوع در استصحاب کیست؟
- ۳۷) شئون فقیه مقام در افتاء، قضاوت و حکم چه تفاوتی با هم دارند؟
- ۳۸) آیا در همه ابعاد و روش های موضوع شناسی موضوع شناس باید علوم حوزوی داشته باشد؟ در چه سطحی؟
- ۳۹) عوامل انسانی موضوع شناسی باید چه ویژگی علمی و مهارتی داشته باشند؟
- ۴۰) شأن فقیه در تشخیص موضوع چیست؟
- ۴۱) تبیین موضوع از طرف کارشناس چگونه باید صورت گیرد؟
- ۴۲) فقیه با نظر کارشناس چگونه باید برخورد کند؟
- ۴۳) محدوده دخالت فقیه در موضوعات کجاست؟
- ۴۴) آیا نظر فقیه در باره موضوعات تخصصی متبع است؟ چرا؟
- ۴۵) آیا فقیه می تواند نوع موضوع را تعیین کند؟ ملاک او برای تعیین چیست؟
- ۴۶) مرجع تشخیص موضوع کیست؟
- ۴۷) تأثیر نوع شبهه در شناخت مرجع تشخیص موضوع چیست؟
- ۴۸) در چه مواردی باید به متخصص رجوع کرد؟
- ۴۹) چه ملاکی برای مرجع تشخیص موضوع وجود دارد؟
- ۵۰) در موضوعات کارشناسی شده فقیه چه جایگاهی دارد؟ چرا؟
- ۵۱) جایگاه کارشناس در افتاء کجاست؟
- ۵۲) برای تعیین متصدی شناخت (فقیه، متخصص و عرف) آیا ضابطه ای وجود دارد؟
- ۵۳) قول متخصص در تشخیص موضوعات چه جایگاهی دارد؟ چرا؟
- ۵۴) آیا فقیه نیاز به شناخت موضوعات دارد؟ چه نوع چه سطح و چرا؟
- ۵۵) آیا می توان تشخیص ملاکات را به مردم واگذار کرد؟
- ۵۶) فقیه از چه جهت می تواند در موضوعات عام دخالت کند؟
- ۵۷) مرجع تعیین و تشخیص موضوعات مختلف کیست؟ آیا قابل واگذاری است؟
- ۵۸) آیا مواردی که فقه تشخیص موضوع را به کارشناس واگذار می کند از سنخ موضوع شناسی است؟
- ۵۹) مرجع تشخیص مصداق موضوع خارجی کیست؟
- ۶۰) مرجع در تطبیق عرف است یا عقل؟

- ۶۱) آیا فقها وارد موضوع شناسی شده اند؟ چرا و چگونه؟
- ۶۲) کارشناس چگونه میتواند به فقیه در شناخت موضوعات کمک کند؟
- ۶۳) آیا نظر کارشناس مستقیماً ملاک است یا باید در فضای فقهی کارشناسی شود؟
- ۶۴) شناخت چه نوع موضوعاتی برای مکلف و چه نوع موضوعاتی برای فقیه لازم است؟
- ۶۵) آیا فقیه فقط کارش استنباط نهایی است؟
- ۶۶) چه مباحثی از موضوع شناسی قابل آموزش به مردم است؟
- ۶۷) موضوع شناسی متمرکز با موضوعی چه تفاوتی دارد؟ (نهادهای و مؤسسات)
- ۶۸) سند این که میزبان باید اطلاع به مهمانان بدهد ولی مهمانان لازم نیست کجاست؟
- ۶۹) چرا موضوع شناسی کار فقیه نیست چون میتواند حکم را در باره آن مشروط بیان کند؟
- ۷۰) چرا گفته اند موضوع شناسی کار فقیه نیست و باید به دیگران واگذار شود؟
- ۷۱) چگونه می توان مکلفان را نسبت به تشخیص موضوعات خود کفا کرد؟
- ۷۲) چه کسی مرجع تشخیص تبدیل موضوع است؟

۹) روش شناخت موضوعات

- ۱) آیا موضوع شناسی بدون توجه به دیدگاه های فقهی ممکن است؟
- ۲) اسباب و عوامل اطمینان بخشی به نتایج موضوع شناسی چیست؟
- ۳) آیا موضوع شناسی روشی معین و ثابت دارد؟
- ۴) راه ها و روشهای شناخت موضوع کدامند؟
- ۵) برای ورود به شناخت موضوع چه روشی را باید دنبال کرد؟
- ۶) چه عواملی در تشخیص موضوع مؤثرند؟
- ۷) از کجا بدانیم شارع در موضوع تصرف کرده است یا نه؟
- ۸) تعیین ملاکات احکام چه مقدار در موضوع شناسی مؤثر است؟
- ۹) مذاق سیاق و تاریخ چه تأثیری در موضوع شناسی دارد؟
- ۱۰) آیا قیاس راه مناسبی برای تشخیص است در کجا؟
- ۱۱) راه حل برطرف کردن اختلافات در مفاهیم چیست؟ آیا ممکن است؟
- ۱۲) برای رفع تعارض بین مراجع تشخیص موضوع چه باید کرد؟
- ۱۳) در اختلاف عرف و متخصصان کدام مقدم است؟
- ۱۴) در صورت اختلاف کارشناسان نقش فقیه چیست؟
- ۱۵) در اختلاف نظر فقیه با کارشناس در مرحله تطبیق، تکلیف چیست؟

- ۱۶) اگر فقیه نظرش را در باره موضوع گفت و عرف با آن مخالف بود چه باید کرد؟
- ۱۷) نوع موضوعات چه تأثیری در منبع، روش و عامل شناخت دارد؟
- ۱۸) تعارض بین متخصص و فقیه در چه موضوعاتی است و چگونه باید حل شود؟
- ۱۹) آیا شناخت موضوع متوقف بر شناخت عنوان موضوع است؟ چرا؟ وظیفه کیست؟
- ۲۰) روش شناخت موضوعات کدام است؟
- ۲۱) الگو و روش شناخت موضوعات مستحدثه چگونه است؟
- ۲۲) آیا هر نوع موضوعی برای شناخت منبع روش و عامل شناخت خاصی دارد؟
- ۲۳) راه جمع بین دو قاعده ملاکات و عناوین چیست؟
- ۲۴) تشخیص معیار موضوعات چه جایگاهی در موضوع شناسی دارد؟
- ۲۵) تشخیص عنوانی که حکم شرعی روی آن رفته چه تأثیری در فرایند موضوع شناسی دارد؟
- ۲۶) ادله شرعی برای روشها منابع و عوامل شناخت موضوع کدام اند؟
- ۲۷) در تعارض بین فقیه و متخصص در موضوع راه چاره چیست؟
- ۲۸) راه تشخیص این که چه عناوینی موضوع حکم شرعی است چیست؟
- ۲۹) با توجه به تعدد معنای برخی از لغات ملاک انتخاب معنای مورد نظر چیست؟
- ۳۰) عرف و لغت چه نسبتی با یکدیگر دارند و چه نقشی در تشخیص مفهوم و مصداق دارند؟
- ۳۱) قرآن حالیه و مقالیه در تشخیص مراد شارح در موضوعات شرعی چه جایگاهی دارند؟
- ۳۲) دخالت و جایگاه عقل در تشخیص موضوعات چیست؟
- ۳۳) در صورت شك در عناوین موضوعات عرفی و شرعی تکلیف چیست؟
- ۳۴) ابزار کشف مفاهیم عرفی و مصادیق آن کدام اند؟
- ۳۵) چه راههایی برای رفع ابهامات مفاهیم و موضوعات وجود دارد؟
- ۳۶) آیا بدون شناخت موضوعات پیشینی می توان در شناخت موضوعات پسینی به نتیجه رسید؟
- ۳۷) آیا روش و لوازم پژوهش در همه گونه های موضوعات یکسان است؟
- ۳۸) اگر نیست، آیا تفاوت روشی در هر دسته از موضوعات معلوم است؟
- ۳۹) چه عواملی در ظهور متن مؤثر است؟
- ۴۰) چگونه باید موضوع شرعی را از عرفی تشخیص داد؟
- ۴۱) راه های تشخیص موضوع و ترتیب آن کدام است؟
- ۴۲) در تعارضاتی که بین روایات و علوم در تشخیص موضوع پیش می آید چه باید کرد؟
- ۴۳) چه راههایی برای تعیین مفاهیم وجود دارد عرف و لغت؟
- ۴۴) اصطلاحات جدید را چگونه به عناوین اولیه برگردانیم؟

- (۴۵) برای مفهوم شناسی چقدر به به فقه اللغه و مجازات و کنایات نیاز داریم
- (۴۶) تعارضات در تشخیص ها را چگونه باید حل کرد؟/ ضمیری
- (۴۷) آیا روش، ساختار و لوازم پژوهش های موضوع شناسانه با سایر پژوهش ها فرق دارد؟
- (۴۸) اگر دارد، این فرق دقیقا در چه امور و مسائلی است؟
- (۴۹) اگر این تفاوت در روش پژوهشی میدانی است لوازم آن دیده و فراهم شده است؟
- (۵۰) روش تحقیق پژوهش ها را چه جایی و کسی باید تعیین کند؟
- (۵۱) در مصداق شناسی کدام دسته از مصادیق را باید بررسی و تحلیل کرد؟
- (۵۲) معیارهای یک تحلیل دقیق و علمی موضوع شناسانه چیست؟
- (۵۳) نسبت موضوعاتی که بین مراجع تقلید اختلاف منبایی وجود دارد تکلیف چیست؟
- (۵۴) تفاوت طرح تفصیلی پژوهش های موضوع شناسانه با سایر طرح های پژوهشی چیست؟
- (۵۵) برای حل اختلافات در تشخیص موضوع چه ساز و کاری وجود دارد؟
- (۵۶) منشأ اختلاف در تشخیص موضوع حکم چیست؟
- (۵۷) آیا همه موضوعات می توانند یک الگوی عمومی برای پژوهش داشته باشند؟
- (۵۸) اگر نمی تواند، آن الگو و یا الگوهای متعدد و متناسب کدام اند؟
- (۵۹) روش شناسی موضوع شناسی چگونه است؟
- (۶۰) جایگاه مناهج شناخت چیست و چرا اولویت دارد؟
- (۶۱) روش شناخت موضوعات عینی و خارجی چگونه است و چه تفاوتی با شناخت موضوعات دارد؟
- (۶۲) موضوعات مربوط به اوزان و و مقادیر و... با چه روشی باید شناخته شوند؟
- (۶۳) موضوعات اعتباری را باید با چه روشی شناخت؟
- (۶۴) موضوعات جهانی عرفی را با چه روشی باید شناخت؟
- (۶۵) آیا موضوعات فقهی از نظر منطق و ضرورت شناخت در یک ردیف قرار دارند؟
- (۶۶) آیا موضوعات فقهی باید به صورت مطلق شناسایی شوند یا به صورت مقید و مضاف؟
- (۶۷) راههای تشخیص موضوعات تخصصی چیست؟
- (۶۸) راه حل تعارض نتایج شناخت چیست؟
- (۶۹) اختلاف بین خبرگان در شناخت موضوع چگونه قابل حل است؟
- (۷۰) آیا استظهارات امروزی برای کمک به اصل عدم نقل حجیت دارد؟
- (۷۱) موضوع شناسی دارای چه اصول و شیوه هایی است؟
- (۷۲) آیا قاعده قرعه از راه های تشخیص موضوع است؟
- (۷۳) قیود موضوع و مناطات احکام را چگونه احراز کنیم؟

- ۷۴) در صورت شك در مصداقیت یا قیدیت چاره چیست؟
- ۷۵) راه شناخت موضوعات تخصصی فقهی چیست؟
- ۷۶) چگونه می توان از امکانات نوین در تشخیص موضوعات بهره برد؟
- ۷۷) آیا رجوع به علمای هر فن برای شناخت موضوع کافی است یا باید موضوع اجماعی شود؟
- ۷۸) روشن شدن مناطات احکام چه نقشی در موضوع شناسی دارد؟
- ۷۹) راه پیوند زدن موضوعات قدیم و جدید چیست؟
- ۸۰) برای رصد و شناخت موضوعات جدید باید چه کرد؟
- ۸۱) چه راههایی برای تشخیص موضوعات با اولویت وجود دارد؟
- ۸۲) برای شناخت موضوعات کدام وجود ملاک است واقعی عرفی یا علمی؟
- ۸۳) توجه به فضای صدور روایت چه تاثیری در موضوع شناسی تأثیری دارد؟
- ۸۴) آیا شیوه آیت الله بروجردی به این لحاظ متفاوت می شود؟
- ۸۵) کشف موضوعات جدید که با مسائل قبل تفاوت اساسی دارد چگونه باید انجام شود؟
- ۸۶) چگونه می توان از حکم استفاده موضوع شناسانه کرد؟
- ۸۷) آیا اولویتها در هر بعدی و در هر موضوعی متفاوت می شود؟
- ۸۸) برای هر موضوعی چگونه باید به اهل آن موضوع رجوع کنیم؟
- ۸۹) آیا کار گروهی در اجتهاد نسبت به موضوع شناسی تناسب بیشتری ندارد؟
- ۹۰) روش شناسی علوم چقدر حجیت دارد؟
- ۹۱) تشخیص و کشف معیارهای شرعی در شناخت موضوع چه تأثیری دارد؟
- ۹۲) شیوه علامه حلی در موضوع شناسی مسائل پیچیده چیست؟
- ۹۳) آیا مصلحت اندیشی در موضوع شناسی جایگاهی دارد؟
- ۹۴) آیا موضوع شناسی نوعی اطلاع رسانی در باره موضوع است؟
- ۹۵) آیا تاریخ تحولات فقه و فتاوا در موضوع شناسی کاربرد دارد؟
- ۹۶) سیر تاریخی موضوعات چه مقدار در شناخت آنها مؤثر است؟
- ۹۷) تسامح و تساهل و دقت های عقلی در موضوع شناسی چه جایگاهی دارد؟
- ۹۸) استخراج عناوین اولیه موضوعات چقدر در شناخت موضوعات مؤثر است؟
- ۹۹) در موارد شك چه باید کرد؟
- ۱۰۰) معیار و روش تشخیص مستنبط از موضوعات عرفی چیست؟
- ۱۰۱) برای تشخیص شبهه حکمیه از موضوعیه چه معیاری وجود دارد؟
- ۱۰۲) راه تشخیص موضوع تخصصی از عادی چیست؟

- ۱۰۳) اختلاف فقها در مفهوم شناسی از کجا ناشی می شود؟
- ۱۰۴) معیارهای ثابت و متغیر در تشخیص موضوعات کدام اند؟
- ۱۰۵) معیار موضوع بودن عناوین چیست؟
- ۱۰۶) رابطه موضوعات فقهی با موضوعات علمی چگونه است؟

۱۰) موضوع شناسی و سایر علوم

- ۱) برای ایجاد رابطه موضوع شناسی و سایر علوم فنون چه دسته بندی از علوم مناسب است؟
- ۲) نسبت دانش موضوع شناسی با سایر علوم اسلامی چیست؟
- ۳) نسبت دانش موضوع شناسی با سایر علوم انسانی چیست؟
- ۴) نسبت دانش موضوع شناسی با سایر علوم تجربی چیست؟
- ۵) چه علومی به عنوان مقدمه در موضوع شناسی نقش دارند؟
- ۶) دانش فقه با موضوع شناسی چه رابطه ای و چه کاربردهایی در آن دارد؟
- ۷) چگونه می توان از سایر علوم و فنون در تشخیص موضوع بهره برد؟
- ۸) علوم تجربی و آزمایشگاهی در تشخیص موضوع معتبرند؟ به چه دلیل؟
- ۹) اصول مرخصه چه نسبتی با موضوع شناسی دارند؟
- ۱۰) کدام دسته از موضوعات با سایر علوم مرتبط می شود؟
- ۱۱) قواعد فقهی چه کاربردی در موضوع شناسی دارند؟
- ۱۲) موضوع شناسی چه جایگاهی در ابواب مسائل فقهی دارد؟
- ۱۳) موضوع شناسی چگونه می تواند در تحولات اساسی فقه نقش داشته باشد؟
- ۱۴) کار موضوع شناسی چگونه روح همه کارهای فقهی است؟
- ۱۵) تاریخ چه نسبتی با موضوع شناسی پیدا می کند؟
- ۱۶) توسعه دانش موضوع شناسی چه تأثیری در پویایی و پاسخگویی فقه دارد؟
- ۱۷) توسعه دانش موضوع شناسی چه تأثیری در فقه و اصول و اجتهاد دارد؟
- ۱۸) کدام یک از علوم عقلی، نقلی و تجربی در موضوع شناسی دخالت دارند؟ چقدر و کجا؟
- ۱۹) چه علومی می تواند ما را در موضوع شناسی یاری دهد؟
- ۲۰) آیا استظهارات امروزی برای کمک به اصل عدم نقل حجیت دارد؟
- ۲۱) آیا علوم دیگر در شناخت موضوع دخالت دارند؟ چه نوع موضوعاتی؟
- ۲۲) آیا علوم غیر تجربی در تشخیص ملاک مؤثرند یا ساخت موضوع؟
- ۲۳) آیا موضوع شناسی را می توان داخل در دانش فقه دانست؟

- ۲۴) رابطه موضوع شناسی با علم اصول چیست؟
- ۲۵) آیا بحث موضوع شناسی به بحث های ادبی و لغوی اصول مرتبط می شود؟
- ۲۶) تخصص های ترکیبی در موضوعات بین رشته ای چه تاثیری در نتایج دارند؟
- ۲۷) کاربرد اصول عملیه و موضوع شناسی تا کجاست و چه نسبتی با هم دارند؟
- ۲۸) مراد از موضوعات اجتماعی چیست و چرا شناخت آنها اصعب است؟
- ۲۹) بین عناوین فقهی و موضوعات علمی چگونه باید پیوند برقرار شود؟
- ۳۰) چرا موضوع شناسی کاری به فقاقت ندارد؟
- ۳۱) جایگاه فقه و مقدمه بودن علوم برای آن؟
- ۳۲) عرف و سایر علوم و جایگاه آنها در شناخت موضوعات؟
- ۳۳) نقش علم آمار در تشخیص عرف چیست؟
- ۳۴) نقش علم جامعه شناسی در تشخیص عرف چیست؟
- ۳۵) نقش حاکمیت در شکل گیری عرف چه میزان است؟
- ۳۶) آیا این تأثیر مانع از مراجعه به آن عرف می شود؟
- ۳۷) برای شناخت موضوعات عرفی به چه علوم و فنونی نیز داریم؟

۱۱) عرف و موضوعات عرفی

- ۱) جایگاه عرف در طول جایگاه قرآن و سنت است یا در عرض آنها؟
- ۲) آیا عرف قابل دستکاری است؟
- ۳) منشأ حجیت عرف چیست؟
- ۴) آیا شارع چک سفید امضاء به عرف داده است؟
- ۵) قلمرو عرف برای تشخیص موضوعات تا کجاست؟
- ۶) مقصود شارع از ارجاع به عرف، برای این است که موضوع شناس شیوه ها و شکل ها را بدست بیاورد یا ماهیات آن موضوع را؟
- ۷) آیا درک نوعی عرف، از راه شناخت کمیّت بدست می آید؟ یا به شناخت کمیّت نیاز نیست.
- ۸) آیا ملاحظه مذهب در شناخت عرف شرط است؟
- ۹) آیا عرف مرجع قابل تغییر و تبدل است؟
- ۱۰) آیا لبی بودن و دگرگونی پذیر بودن را می توان از جمله اشکالات مبنایی به عرف دانست؟ در این صورت آیا غرض شارع را تحت تأثیر قرار نمیدهد؟
- ۱۱) آیا این جمله صحیح است؟ "در اکثر قریب به اتفاق ابواب فقهی، مراجعه به عرف وجود دارد"

- (۱۲) آیا سهم عرف های لفظی و عملی در شناخت موضوع برابر است؟ یا یکی بر دیگری برتری دارد؟
- (۱۳) دلیل شرعی اعتبار عرف چیست؟
- (۱۴) چرا برخی عرف متخصص را حجت نمی دانند؟
- (۱۵) آیا شناخت هر نوع موضوع عرفی برای مکلف ممکن است؟/ آخوندی
- (۱۶) عرف با چه معیاری موضوع ساز است؟
- (۱۷) آیا عرف برای تشخیص موضوع یک دلیل مستقل است یا وابسته؟
- (۱۸) دلیل مشروعیت تشخیص عرف چیست و در کجا؟
- (۱۹) دخالت عرف در چه موضوعات و مراحل از موضوع شناسی قابل قبول است؟
- (۲۰) نظر فقها در باره حجیت عرف در مفهوم شناسی چیست؟
- (۲۱) آیا عرف می تواند مصادیق عرفی موضوعات شرعی را نیز تشخیص دهد؟
- (۲۲) دلایل موافقان و مخالفان حجیت نظر عرف در مصادیق چیست؟
- (۲۳) آیا قول عرف در مسامحات نیز حجت است؟
- (۲۴) کدام عرف برای تشخیص موضوعات عرفی ملاک است؟ معاصر یا...
- (۲۵) در تعارض عقل و عرف برای تشخیص موضوع کدام مقدم است؟ علوی
- (۲۶) تشخیص عرف در کجا لازم است؟
- (۲۷) عرف معیار بین عرفهای پس از صدور چیست؟
- (۲۸) برای سند انگاشتن عرف چه پیش فرض هایی لازم است؟
- (۲۹) شارع در برخورد با عرف زمان صدور چه نوع برخوردی داشته است؟
- (۳۰) آیا عرف در فقه شیعه حضور سندی دارد؟
- (۳۱) آیا اصل عدم سندیت عرف قابل می تواند ملاک رجوع به عرف باشد؟
- (۳۲) مشکل کالبد شکافی بنای عقلا و عرف چیست؟
- (۳۳) آیا علت، ملاک و مناط عرف در همه جوامع یکی است؟
- (۳۴) دلایل عقلی و نقلی اعتبار عرف چیست؟
- (۳۵) در جایی که شرع اصطلاحی را به کار برده آیا جایی برای عرف وجود دارد؟
- (۳۶) با مصطلحات شرعی باید تعبد داشت یا عرفی برخورد کرد؟
- (۳۷) آیا در برداشت از مجموعه دلیل می توان به عرف رجوع کرد؟
- (۳۸) تعابیری که برای این نوع برداشت به کار رفته است چیست؟
- (۳۹) آیا داوری کارشناسان در تشخیص موضوع اعتبار دارد؟ چرا؟
- (۴۰) اندیشه های مختلف در باره حوزه شریعت و عرف کدام اند؟

- ۴۱) عرف معیار چه عرفی است؟
- ۴۲) جابجایی غیر علمی عرف با غیر عرف چه آسیبی دارد؟
- ۴۳) میان عرف عصر صدور و امروزی چه تفاوتی وجود دارد؟
- ۴۴) به چه دلیل نظر متخصص بر نظر عرف در شبهه موضوعیه ترجیح دارد؟
- ۴۵) آیا دایره عرف از لسان دلیل و عقل در مقام شناخت اوسع است؟
- ۴۶) ملاک عرف در ماهیات عرفی چه کاربردی دارد؟
- ۴۷) آیا شارع مطلق امضائات را به عرف واگذار کرده است؟
- ۴۸) اختلاف در محدوده تشخیص عرف ناشی از چیست؟
- ۴۹) آیا برای شناخت موضوع صرفاً اطلاع از مفهوم عرفی کفایت می‌کند؟
- ۵۰) آیا واگذار کردن تشخیص موضوعات به عرف سبب سوء استفاده می‌شود؟
- ۵۱) آیا عرف تغییر می‌کند؟
- ۵۲) عرف دچار چه اشکالاتی می‌شود؟
- ۵۳) حجیت عرف به چه معنا و ناشی از چیست؟
- ۵۴) در باره حجیت عرف چند مکتب وجود دارد؟
- ۵۵) ادله حجیت عرف کدام‌اند؟
- ۵۶) آیا عرف از منابع استنباط است یا نیروی الزام آور؟
- ۵۷) آیا عرف موضوع ساز است یا در استنباط هم دخیل است؟ چرا؟
- ۵۸) دلایل اعتبار یا عدم اعتبار عرف چیست؟
- ۵۹) آیا عرف صحیح و فاسد می‌شود؟ چگونه؟
- ۶۰) عرف را چگونه می‌توان از آفت تسامح نجات داد؟
- ۶۱) اگر با ابزارهایی امکات دقت وجود داشته باشد آیا می‌توان به تسامح عرفی عمل کرد؟
- ۶۲) آیا عرف می‌تواند حقی را تعیین و چیزی را الزام کند و منشأ حق قرار گیرد؟
- ۶۳) آیا آگاهی از عرف جزء شرایط اجتهاد است؟
- ۶۴) آیا عرف ثابت است یا متغیر؟
- ۶۵) آیا حکم ناشی از عرف ثانوی است یا اولی؟
- ۶۶) عرف با چه شرایطی کاشف از حم می‌شود؟
- ۶۷) آیا عرف منبعی مستقل است یا ذیل سنت قرار می‌گیرد؟
- ۶۸) آیا کار برد عرف در افتاء، اجرا و قضا یکسان است؟
- ۶۹) عرف در تکمیل قانون چه کاربردی دارد؟

- ۷۰) دلایل اعتبار عرف در تشخیص موضوعات چیست؟
- ۷۱) آیا عرف متناسب با زمان و مکان تغییر می کند؟
- ۷۲) تغییر عرف بر اساس چه شاخص هایی رخ می دهد؟
- ۷۳) مرز زمانی و مکانی تغییر عرف چیست؟
- ۷۴) با توجه به نظام جدید ارتباطات آیا قلمرو و معیار های عرف نیز دچار تغییر شده است؟
- ۷۵) آیا سرعت تغییرات در عصر جدید تغییرات عرف را نیز سریع می کند؟
- ۷۶) عرف با چه آسیب هایی روبرو است؟
- ۷۷) آیا عرف مرسل حجیت دارد؟
- ۷۸) دلایل عدم اعتبار عرف چیست؟
- ۷۹) آیا عرف لفظی حجت است؟ چرا؟
- ۸۰) در باره حجیت عرف چند نظر وجود دارد؟
- ۸۱) دلیل کسانی که قائل به حجیت ذاتی عرف اند چیست؟
- ۸۲) دلیل کسانی که اعتبار عرف را ناشی از بنای عقلا می دانند چیست؟
- ۸۳) دلیل کسانی که اعتبار عرف را امضاء می دانند چیست؟
- ۸۴) ادله حجیت عرف چیست و چه نقدهایی بر آنها وارد است؟
- ۸۵) در حجیت عرف آیا بین عرف عام و خاص تفاوتی وجود دارد؟
- ۸۶) عرف با چه شرایطی حجیت دارد؟
- ۸۷) دلیل حجیت سیره متشرعه چیست؟
- ۸۸) قلمرو سیره متشرعه کجاست؟
- ۸۹) منشأ تفاوت عرف ها چیست؟
- ۹۰) سئوالاتی که از یک قانون می شود چیست؟
- ۹۱) آیا عرف را میتوان به عنوان یک منبع مستقل انگاشت؟
- ۹۲) دلیل شرعی اعتبار عرف چیست؟
- ۹۳) اگر شارع در جایی اصطلاحی به کاربرده در جاهای دیگر نیز از آن می توان بهره برد؟
- ۹۴) تنقیح مناط و اولویتهای عرفی چه کاربردی در توسعه و توضیح مدلول ادله دارند؟
- ۹۵) آیا عرف در فهم مناسبات بین موضوع و حکم مذکور در احکام شرعی دخالت دارد؟
- ۹۶) آیا عرف غافل و متأثر از مقارنات معتبر است؟
- ۹۷) کدام عرف برای تطبیق مفاهیم بر مصادیق معتبر است مطلق یا مقید؟
- ۹۸) اصول تطبیق مفاهیم عرفی بر مصادیق کدام اند؟

- ۹۹) در چه مواردی عرف در عرصه ادله و اسناد حضور دارد؟
- ۱۰۰) آیا همچنان که در موضوعات شرعی از فقیه تقلید می شود در عرفی باید از عرف بشود؟
- ۱۰۱) برداشت ناصحیح از زمان و مکان چه آسیبی به شناخت موضوع می زند؟
- ۱۰۲) آیا می توان برای موضوعات عرفی شاخص ها و معیارهایی تعیین کرد؟
- ۱۰۳) آیا عقل مولد اذهان عمومی است؟
- ۱۰۴) آیا شارع عرف مسامحه ای را قبول دارد یا دقی را؟
- ۱۰۵) آیا عرف می تواند منبع باشد؟
- ۱۰۶) چرا عرف در کنار ادله اربعه استنباط قرار نگرفته است؟
- ۱۰۷) عرفی شدن چه نسبتی با فقه اسلام دارد؟
- ۱۰۸) ویژگی های مکتب عرف در فقه اهل سنت چیست؟
- ۱۰۹) آیا عرف دگرگون می شود؟
- ۱۱۰) ویژگی های مکتب عرف شیعه؟
- ۱۱۱) پیشینه کار برد سیره متشرعه چیست؟
- ۱۱۲) ویژگی های عرف معتبر چیست؟
- ۱۱۳) عرف در نظام دینی با نظام لائیک چه تفاوتی دارد؟
- ۱۱۴) آیا عرف اعتبار ذاتی دارد یا اکتسابی است؟
- ۱۱۵) آیا تغییر عرف سبب تغییر موضوع و احکام می شود؟
- ۱۱۶) با توجه به متغیر بودن عرف رجوع به مفهوم عرفی جدید چگونه ممکن است؟
- ۱۱۷) آیا پیشرفت علوم و صنعت در تشخیص موضوعات عرفی باعث تغییر در عرف می شود؟
- ۱۱۸) حجیت سیره متشرعه از کجاست؟
- ۱۱۹) آیا اصطلاح عرف مجعول شرعی است؟
- ۱۲۰) قلمرو عرف در فقه تا کجاست؟

مفاهیم

- ۱) تعریف لغوی و اصطلاحی عرف چیست؟
- ۲) کلمات مترادف عرف در علوم غیر از فقه چیست؟
- ۳) عرف و فرهنگ چه نسبتی با هم دارند؟
- ۴) منظور عرف در نظر شارع، امور قاره و ثابت عرفی است یا اعم از ثابت و غیر ثابت است؟
- ۵) ویژگی های عرف و فرهنگ کدامند؟

- ۶) عرف با افکار عمومی چه نسبتی دارد؟
- ۷) پارامترهای این اصطلاحات، در بدست آوردن عرف چیست؟ تعاریف نسبت این اصطلاحات با عرف چیست؟
- ۸) سیره‌ی عملی، عمل الناس: عرف العاده: محاسن العادات: عادة الناس: بنای عرف: عادات العقلاء: عرف عقلا: بنای عقلا: طریقه و سلوک عقلا: ارتکاز عقلایی: اجماع عملی: اتفاق الناس: بنای عقلا: امور عقلاییه: امارا عقلاییه: عمل العقلا: سیره عقلاییه:
- ۹) عرف شامل کدام یک از موارد ذیل می‌گردد؟
- ۱۰) عادت، کردار، گفتار، فرهنگ، رفتار اجتماعی، باور اجتماعی، غریزه، قواعد، عمل، روش، آداب و رسوم، شعور اجتماعی، فطرت، ارتکازات، اعتقادات، ضمیر ناخود آگاه اجتماعی، محاورات، تجربه، هنجارهای اجتماعی، سیره
- ۱۱) سیره عقلا چیست و علت اعتبار آن کدام است؟
- ۱۲) عرف و سیره عقلا چه تفاوت و نسبتی با هم دارند؟
- ۱۳) منظور از عرف و واژه‌های مرتبط با آن چیست؟
- ۱۴) عرف خاص چیست آیا همان عرف متخصص است؟
- ۱۵) عرف خاص با متخصص چه تفاوتی با هم دارند؟
- ۱۶) آیا زمان و مکان عرف را خاص می‌کند یا موضوعات تخصصی؟
- ۱۷) آیا عادت همان عرف است؟
- ۱۸) شریعت فقه و اجتهاد چه رابطه‌ای با عرف دارند؟
- ۱۹) عرف و معروف به چه معنایی است؟
- ۲۰) عرف در اصطلاح فقه، حقوق و اصول به چه معناست؟
- ۲۱) تفسیر عرف از طریق تحلیل کاربردها چیست؟
- ۲۲) مؤلفه‌های عرف مصطلح کدام اند؟
- ۲۳) تفاوت عرف و عادت چیست؟
- ۲۴) شریعت با فقه چه رابطه‌ای دارد؟
- ۲۵) اجتهاد با شریعت و فقه چه نسبتی دارد؟
- ۲۶) واژه‌های مرتبط و همسو با عرف کدام اند؟
- ۲۷) عرف و عادت چه نسبتی با هم دارند؟
- ۲۸) بنای عقلا یا سیره عقلا با عرف چه تفاوتی دارد؟
- ۲۹) بنای عقلا چیست و در موضوع شناسی چه کاربردی دارد؟

- ۳۰) مفاهیم همسو با بنای عقلا کدام اند؟
- ۳۱) عرف با بنای عقلا چه رابطه ای دارد؟
- ۳۲) سیره متشرعه و بنای عقلا چه نسبتی با هم دارند؟
- ۳۳) نسبت اجماع با بنای عقلا و عرف چیست؟
- ۳۴) رابطه قانون و عرف چیست؟
- ۳۵) نسبت سنت هنجار و نرم با عرف چیست؟
- ۳۶) مذاق فقه و... چه کاربردی در موضوع شناسی دارد؟
- ۳۷) تفاوت عرف با واژه های همسو و مشابه، مثل بناء و سیره عقلاء چیست؟
- ۳۸) قانون چیست و چه رابطه ای با عرف دارد؟
- ۳۹) عرف و عقل چه نسبتی با یکدیگر دارند؟
- ۴۰) عرف خاص و متخصص چه تفاوتی با هم دارند؟
- ۴۱) آیا عرف همان اذهان عمومی است که همه می فهمند؟
- ۴۲) نگاه حضرت امام به عرف در مفهوم و مصداق؟
- ۴۳) تعاریف عرف در فقه و جامعه شناسی؟
- ۴۴) تفاوت عرف در شرع و سایر علوم؟
- ۴۵) ارکان و عناصر عرف کدام اند؟
- ۴۶) عرف و عادت چه نسبتی با هم دارند؟
- ۴۷) فرق عرف و عادت چیست؟
- ۴۸) عرف مبنا و منبع چه نسبتی با یکدیگر دارند؟
- ۴۹) عرف و عرفی شدن چه نسبتی وجود دارد؟
- ۵۰) بنای عقلا چیست و چه رابطه ای با عرف دارد؟
- ۵۱) سیره متشرعه چیست و چه تفاوتی با عرف دارد؟
- ۵۲) ارتکاز عقلا و متشرعه به چه معناست و چه تفاوتی با عرف دارد؟
- ۵۳) عرف و اجماع چه نسبتی با هم دارند؟
- ۵۴) عرف با قانون چه رابطه ای دارد؟
- ۵۵) رابطه عرف، حقوق و شرع چیست؟
- ۵۶) بنای عقلا چیست و با عرف چه نسبتی دارد؟
- ۵۷) بنای عقلا با دلیل عقل چه تفاوتی دارد؟
- ۵۸) سیره متشرعه چیست و با عرف چه نسبتی دارد؟

- (۵۹) رابطه سیره متشرعه با عرف چیست؟
- (۶۰) سیره متشرعه و بنای عقلا چه رابطه ای دارند؟
- (۶۱) عرف و اجماع چه نسبتی دارند؟
- (۶۲) امور عرفی با عقلایی چه تفاوتی دارند؟
- (۶۳) عرف و امارات حقوقی چه نسبتی دارند؟
- (۶۴) ارکان و عناصر تشکیل دهنده عرف کدام اند؟
- (۶۵) سیره متشرعه با عرف چه نسبتی دارد؟
- (۶۶) عرف با قانون چه ارتباطی دارد؟
- (۶۷) عرف و نص چه نسبتی با هم دارند؟
- (۶۸) نسبت میان عرف و قانون چیست؟
- (۶۹) نسبت به مفهوم اکل و انا چرا اختلاف نظر وجود دارد؟
- (۷۰) منشأ عادت و عرف چیست؟
- (۷۱) تعریف عرف از نگاه کامن لائو چیست؟
- (۷۲) تعریف عرف در فقه و اصول چیست؟
- (۷۳) دقت عرفی به چه معنا و حدوده آن چیست؟

ماهیت عرف

- (۱) چه عناصر ویژه ای در عرف وجود دارد که موجب شده شرع بسیاری از امور را به آن ارجاع دهد؟
- (۲) آیا مصلحت اندیش بودن عرف، یکی از عناصر آن به حساب می آید؟
- (۳) آیا گرایش سهله و سمحه بودن شریعت از عناصر ارجاع به عرف می تواند باشد؟
- (۴) آیا خرد پذیر بودن عرف از عناصر آن است؟
- (۵) آیا زمان و مکان از عناصر عرف به حساب می آیند؟ یا در این موارد عرف لا بشرط است؟
- (۶) در صورتی که زمان و مکان از عناصر عرف باشند:
- (۷) آیا می توان به عرف های منسوخ شده مراجعه نمود؟
- (۸) دایره وسعت جامعه عرف، چه اندازه باید باشد؟
- (۹) آیا می توان عرف کشور دیگری را معیار قرار داد؟
- (۱۰) آیا استمرار و دوام از عناصر عرف می باشد؟ به این معنی که عرف هایی را قبول دارد که دارای عنصر دوام و استمرار باشد نه موقت و موضعی.
- (۱۱) آیا عرف می تواند باطل باشد؟

۱۲) در چه شرائطی عرف باطل می شود؟

جایگاه و کاربرد عرف

- ۱) عرف در مذاهب فقهی چه جایگاهی دارد؟
- ۲) برخورد اسلام و شریعت با عرف چگونه بود؟
- ۳) دیدگاه اهل سنت در باره عرف چگونه است؟
- ۴) دیدگاه شیعه در باره عرف؟
- ۵) تاریخچه عرف در اهل سنت چگونه است؟
- ۶) تاریخچه عرف در شیعه به چه صورت است؟
- ۷) نقش عرف در بهره گیری از عبارات مرتبط چیست؟
- ۸) عرف در تشخیص مصادیق چه نقشی دارد؟
- ۹) میزان دخالت عرف در استنباط احکام چقدر است؟
- ۱۰) موقعیت سندی عرف و بنای عقلا در اندیشه ها چگونه است؟
- ۱۱) کاربردهای عرف در مفاهیم مفرداد چیست؟
- ۱۲) کاربردهای آلی عرف در چه مواقعی است؟
- ۱۳) جایگاه عرف در تطبیق مفاهیم عرفی بر مصادیق کجاست؟
- ۱۴) عرف در امور تقنینی چه کاربردی دارد؟
- ۱۵) برای مرجعیت عرف در کفایت بیان چه شواهدی وجود دارد؟
- ۱۶) اگر عرف را استفاده نکنیم، چه مشکلاتی به وجود می آید؟
- ۱۷) آیا عرف در شبهه حکمیه در دلیل لفظی است؟
- ۱۸) ملاک عرف در ماهیات عرفی چه کاربردی دارد؟
- ۱۹) جایگاه عرف کجاست؟
- ۲۰) دقت و تسامح عرفی چیست؟
- ۲۱) کاربرد عرف چیست؟
- ۲۲) کاربرد عرف در فقه و حقوق چیست؟
- ۲۳) نقش و جایگاه عرف در موضوع شناسی چیست؟
- ۲۴) نقش و جایگاه عرف در استنباط احکام چیست؟
- ۲۵) دخالت عرف در فقه چه مقدار است؟
- ۲۶) عرف در صدر و اوایل ظهور اسلام چه جایگاهی داشته؟
- ۲۷) اعتبار عرف در فقه اسلامی چقدر است؟

- (۲۸) عرف چه کاربردهایی دارد؟
- (۲۹) عرف در حقوق چه اهمیت و جایگاهی دارد؟
- (۳۰) عرف چه جایگاه و نقشی در اجتهاد دارد؟
- (۳۱) عرف در کشف حکم چه کاربردی دارد؟
- (۳۲) کاربرد عرف در کشف حکم فقط در احکام وضعی اس یا تکلیفی را نیز در بر می گیرد؟
- (۳۳) عرف چه کاربردی در تشخیص، تعریف و تنقیح موضوع حکم دارد؟
- (۳۴) عرف چه کاربردی در تشخیص مفاهیم و معانی الفاظ دارد؟
- (۳۵) عرف چه کاربردی در تعیین مصادیق و تطبیق مفاهیم بر آنها دارد؟
- (۳۶) کاربرد عرف در شرط ضمنی و شاهد حال چگونه است؟
- (۳۷) سیره عقلا چه کاربردی در موضوع شناسی دارد؟
- (۳۸) سیره متشرعه چیست و چه نقشی در تشخیص موضوع دارد؟
- (۳۹) سیره عقلا و سیره متشرعه در تشخیص چه نوع موضوعاتی کاربرد دارد؟
- (۴۰) عرف در تشخیص چه نوع موضوعاتی کاربرد دارد؟
- (۴۱) نمودار کارایی و عدم کارایی عرف چگونه است؟
- (۴۲) کاربرد عرف در امور قانونگذاری چیست؟
- (۴۳) کاربرد عرف در فهم تعارض ادله چیست؟
- (۴۴) کاربرد عرف در قراردادها و معاملات چیست؟
- (۴۵) کاربرد عرف موضوع ساز و موضوع زدا چیست؟
- (۴۶) آیا عرف در تنقیح ظهور دلیل و تفسیر نصوص کاربرد دارد؟
- (۴۷) آیا عرف در کشف مناط احکام کاربرد دارد؟

روش شناخت

- (۱) در صورت مشکل بودن تشخیص و یا به نتیجه نرسیدن تشخیص عرف تکلیف چیست؟
- (۲) راههای مناسب پژوهش در باره عرف کدام اند؟ مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه؟
- (۳) آیا در تشخیص عرف تعداد معینی از مردم مد نظر است آن تعداد چقدر است؟
- (۴) در شناخت عرف، به کارگیری کدام یک از دقت عقلی، دقت عرفی یا تسامح عرفی لازم است؟
- (۵) عرف زمان صدور حکم چه نقشی در عرف دیگر زمانها دارد؟
- (۶) آیا می توان به عرف های منسوخ شده هم مراجعه نمود؟
- (۷) اگر در کشف یکی عرف نظرات با یکدیگر متفاوت بود راه حل تشخیص یا جمع آنها چیست؟

- ۸) آیا هنگام مراجعه به عرف حسن و قبح آن نیز مورد توجه قرار می گیرد؟
- ۹) راه حل تعارض میان نظرات عرف شناسان در موضوع واحد چیست؟
- ۱۰) آیا می توان عرف عام را با مراجعه به سه نفر عاقل عادل بدست آورد؟ به این معنی که چون منشأ عرف بنای عقلا است لذا با شهادت سه عاقل عادل آنرا بدست آورد؟
- ۱۱) تعارض عرف ها
- ۱۲) هنگام تعارض عرف ها با یکدیگر چه باید کرد؟
- ✓ تعارض عرف عام با عرف خاص
 - ✓ تعارض دو عرف عام
 - ✓ تعارض دو عرف خاص
 - ✓ تعارض عرف با قانون
- ۱۳) منشأ ایجاد عرف در مراجعه به آن چه نقشی دارد؟
- ✓ رفع یک نیاز عمومی
 - ✓ عوامل طبیعی و اقلیمی
 - ✓ هوی و هوس
 - ✓ قوانین حکومتی
 - ✓ جو تبلیغاتی
- ۱۴) در تعارض میان عرف و قانون، عرف مقدم است یا قانون؟
- ۱۵) آیا قاضی در جایی که قانون وجود ندارد بر اساس عرف می تواند حکمی را صادر کند؟
- ۱۶) راه شناخت موضوعات عرفی چیست؟
- ۱۷) راه تشخیص موضوعات عرفی از شرعی چیست؟
- ۱۸) در مواردی که عرفی و شرعی بودن موضوع مشکوک است چه باید کرد؟
- ۱۹) عناوین مستحده را چگونه می توان به موضوع حکم شرعی تبدیل کرد؟
- ۲۰) در تعارضات بیت عرفهای مختلف تکلیف چیست؟
- ۲۱) ملاک تشخیص عرف عام و عرم خاص و متخصص چیست؟
- ۲۲) اگر معنای عرفی متعدد بود چاره چیست؟
- ۲۳) آیا ضابطه ای برای نگاه متفاوت عرف به موضوعات وجود دارد؟
- ۲۴) در تداخل ملاک عقل و عرف و دلیل چه باید کرد؟
- ۲۵) در موارد مشکوک آیا اصل بقای موضوع بر معنای عرفی قابل جریان است؟ چرا؟
- ۲۶) اگر فقیه نظرش را در باره موضوع گفت و عرف با آن مخالف بود چه باید کرد؟

- (۲۷) آیا الحاقات حقیقی در موضوعات عرفی اعتبار دارند؟
- (۲۸) برای شناخت مفهوم موضوعات عرفی فقط می توان به کتب لغت رجوع کرد یا باید به تحلیل روایات و تاریخ نیز پرداخت؟
- (۲۹) چگونه عرف احراز و اثبات می شود؟
- (۳۰) راه کشف معاصر بودن سیره با زمان معصوم چیست؟
- (۳۱) راه تشخیص موضوعات عرفی از شرعی چیست؟
- (۳۲) راه برخورد با عرف های ناهمگون چیست؟
- (۳۳) در تعارض دو عرف جدید و قدیم چاره چیست؟
- (۳۴) ساز و کار کشف نظر عرف چیست؟
- (۳۵) راه های احراز نظر عرف کدام اند؟
- (۳۶) گرایش ها و روشهای کشف امضاء کدام اند؟
- (۳۷) در ناهمگونی عرف ها چاره چیست؟
- (۳۸) به چه صورت باید نظر عرف را جستجو کرد؟
- (۳۹) راه حل تعارض بین عرف صدور و عرف فعلی چیست؟
- (۴۰) آیا در موضوعات عرفی شارع روشی خاص برگزیده یا به خود عرف واگذار شده است؟
- (۴۱) روشهای میدانی در علوم اجتماعی چقدر در استظهار عرف معتبر است؟
- (۴۲) راه تشخیص موضوع عرفی از تخصصی چیست؟
- (۴۳) آیا روش شارع روش عرفی است؟
- (۴۴) از چه راهی می توان معاصر بودن سیره را با زمان معصوم کشف کرد؟

متصدی شناخت

- (۱) تشخیص عرف و موضوعات عرفی وظیفه کیست؟
- (۲) مرجع شناخت عرف چه ویژگی ای باید داشته باشد؟
- (۳) آیا انسان بدون مراجعه به جامعه، بر اساس آنچه خود عرفی می داند می تواند عمل نماید؟
- (۴) اگر نظر عرف نیازمند تفسیر باشد مرجع تفسیر چه کسی می باشد؟
- (۵) اگر عرف ها با هم تعارض داشتند تکلیف چیست؟
- (۶) عرف وظیفه چه کسی است؟ علوی؟
- (۷) آیا تشخیص موضوعات عرفی برای عموم مردم ممکن است؟
- (۸) مرجع تشخیص موضوعات عرفی چه کسی است؟
- (۹) برای تطبیق مفاهیم عرفی (تشخیص موضوع) چه نهادهایی وجود دارد؟

- ۱۰) آیا می توان شناخت موضوعات عرفی پیچیده را به مردم سپرد؟
- ۱۱) تعیین موضوعات عرفی به دست چه کسی است؟
- ۱۲) تشخیص سئوالات، روش، کم و کیف پژوهش های میدانی به عهده کیست؟
- ۱۳) مرجع تشخیص موضوعی مانند مرض شرع است یا عرف؟
- ۱۴) بیان و تشخیص موضوع وظیفه فقیه است یا عرف؟
- ۱۵) در پژوهش های میدانی عرف خاص و سازمان و نخبگان و سازمان ها چه جایگاهی دارند؟
- ۱۶) در چه مواردی کارشناس و فقیه می تواند در موضوعات عرفی ورود کند؟
- ۱۷) کارشناس و فقیه به چه عنوان می تواند به موضوعات عرفی ورود کند؟
- ۱۸) آیا موضوعات عرفی همه یکسانند و با اذهان عمومی قابل تشخیص اند؟
- ۱۹) مسئولیت احراز نظر عرف به عهده چه کسی است؟
- ۲۰) عرف چه نقشی در جعل اصول عملیه دارد؟
- ۲۱) جایگاه و شیوه برخورد عرف در امور مهم و غیر مهم چگونه است؟

انواع موضوعات عرفی

- ۱) عرف از چه جهاتی قابل تقسیم است؟
- ۲) دیدگاه های عرف را به چند قسم می توان تقسیم کرد؟
- ۳) عرف از نظر تاریخی به چند قسم تقسیم می شود؟
- ۴) آیا ملاک عرف خاص زمان و مکان است و امور تخصصی عرف متخصص؟
- ۵) محدوده تشخیص عرف کجاست؟
- ۶) محدوده حجیت قول کارشناس کجاست؟
- ۷) مبادی عرف کدام اند؟
- ۸) عرف دارای چه اقسامی است؟
- ۹) مبادی بنای عقلا کدام اند؟
- ۱۰) عرف نسبت به قانون و شریعت چه صورتهایی دارد؟
- ۱۱) آیا عرف میتواند سند مستقلى در اجتهاد باشد؟
- ۱۲) برای احراز اتصال سیره ها به عصر معصوم چه راههایی وجود دارد؟
- ۱۳) انواع عرف و عادت کدام اند؟
- ۱۴) سیره متشرعه چیست و چند قسم است؟
- ۱۵) عرف از چه لحاظی قابل تقسیم است؟
- ۱۶) عرف لفظی چه نوعی از عرف است؟

- (۱۷) عرف عملی چه نوع عرفی است؟
- (۱۸) عرف عام و خاص چه نوع عرفی است؟
- (۱۹) عرف عام چند قسم است؟
- (۲۰) عرف خاص چه انواعی دارد؟
- (۲۱) سایر تقسیمات عرف کدام اند؟
- (۲۲) عرف از نظر تاریخی به چند نوع تقسیم می شود؟
- (۲۳) عرف موضوعی و حکمی چیست؟
- (۲۴) عادت دارای چه اقسامی است؟
- (۲۵) سیره متشرعه چند قسم است؟

(۱۲) مؤسسه موضوع شناسی

- (۱) آیا تأسس مؤسسه‌ای برای موضوع شناسی ضرورت دارد؟ چرا؟
- (۲) آیا چنین مؤسسه می تواند متعدد باشد؟ چرا؟
- (۳) چه تفاوت‌هایی بین موضوع شناسی فقها و چنین مؤسسه‌ای وجود دارد؟
- (۴) موضوع شناسی سازمانی و اطمینان آور چه مقدار در تقریب فتاوا مؤثر است؟ چرا؟
- (۵) دلایل ضرورت وجود مؤسسه موضوع شناسی چیست؟
- (۶) نظر نهایی مؤسسه در باره عرف و ملاک به کارگیری آن چیست؟
- (۷) چرا پژوهشگران موضوع شناسانه اند کند؟
- (۸) مؤسسه چگونه در موضوع شناسی می تواند مرجع المراجع شود؟
- (۹) آیا یکی از مأموریت های مؤسسه تعیین معنا و قلمرو موضوع است؟
- (۱۰) پژوهشگران و ناظران پروژه های موضوع شناسانه باید چه ویژگی هایی داشته باشند؟
- (۱۱) وابستگی بودجه ای به دولت و متقاضیان چه آفاتی در پی دارد؟
- (۱۲) دایره و قلمرو مأموریت «موسسه کجاست؟
- (۱۳) موانع و مشکلات موضوع شناسی مؤسسه چیست؟
- (۱۴) انتظار از مؤسسه در باره موضوع شناسی چیست؟
- (۱۵) حلقه واسط بین حوزه و مؤسسه چیست و چگونه باید ایجاد شود؟
- (۱۶) آیا درخواست مراجع نسبت به موضوعات می تواند معیار اولویت باشد؟ چرا؟
- (۱۷) آثار موضوع شناسی در مؤسسه چیست با چه هزینه و فائده؟
- (۱۸) ثمرات و فوائد وجود مؤسسه چیست؟
- (۱۹) ضعفها و کاستی های موضوع شناسی در مؤسسه چیست؟

- ۲۰) چرا نباید مؤسسه وارد موضوعات عرفی عام شود؟
- ۲۱) برای انجام دقیق و تخصصی مأموریت مؤسسه چه ساختاری نیاز است؟
- ۲۲) راهکارهای همکاری با مؤسسات همسو چیست؟
- ۲۳) راهکار اطمینان بخشی کارهای مؤسسه چیست؟
- ۲۴) آیا مؤسسه چشم انداز برنامه راهبردی دارد؟ چرا؟
- ۲۵) آیا نظر مؤسسه برای دیگران از باب قول خبره است؟
- ۲۶) وظیفه حکومت اسلامی نسبت به موضوع شناسی و مؤسسه چیست؟
- ۲۷) چرا پژوهشگران توانمند حاضر به همکاری یا ادامه آن با مؤسسه نیستند؟
- ۲۸) مؤسسه چرا باید معرفی شود برای چی و برای کی؟
- ۲۹) مشکلات فصلنامه موضوع شناسی چیست؟
- ۳۰) چرا مؤسسه ثبات ندارد و هیئت علمی آن سر نمی گیرد؟
- ۳۱) چگونه مؤسسه ارتباطات خود را هدفمند کند؟
- ۳۲) نیروهای مؤسسه موضوع شناسی باید دارای چه ویژگی های علمی باشد؟
- ۳۳) تعریف موضوع حکم شرعی در مؤسسه چیست؟
- ۳۴) چه نوع تقسیم بندی در مؤسسه برای موضوعات مناسب است؟
- ۳۵) چه عناوینی برای تقسیمات موضوعات در مؤسسه مناسب است؟
- ۳۶) مؤسسه در کدامیک از اقسام و مراحل موضوع شناسی می تواند ورود کند؟ چرا؟
- ۳۷) دلایل مخالفان و موافقان فعالیت مؤسسه موضوع شناسی چیست؟
- ۳۸) آیا مؤسسه موضوع شناسی می تواند متعدد و مستقل باشد؟ چرا؟
- ۳۹) دلایل مشروعیت مؤسسه ای با نگاه تخصصی برای شناخت موضوعات چیست؟ علوی ۶۸
- ۴۰) آیا روند پژوهش در مؤسسه مبتنی بر روش های علمی است؟
- ۴۱) آیا افراد پژوهشگر شرایط لازم را برای موضوع شناسی دارند؟
- ۴۲) آیا فرایند پژوهش های مؤسسه اطمینان آور است؟
- ۴۳) آیا موضوع شناسی که دست کم همسنگ اجتهاد در احکام است با این به وضعیت به سامان می رسد؟
- ۴۴) آیا روش و لوازم موضوع شناسی شخصی و فردی با گروهی و سازمانی در قالب یک مؤسسه فرق دارد؟
- ۴۵) اگر فرق دارد، در چه اموری و چرا؟
- ۴۶) چگونه می توان از عقبه حوزوی برای عملیات موضوع شناسی بهره برد؟
- ۴۷) آیا تدوین و ابلاغ سیاست ها و اصول پژوهشی در سطح کلان و خرد مؤسسه نیاز است؟
- ۴۸) آیا سیاست ها و اصول پژوهشی مؤسسه برای همگان معلوم است؟

- ۴۹) با توجه به اقسام موضوعات آیا لازم نیست بهترین تقسیم بندی معین و ابلاغ شود؟
- ۵۰) اگر نیاز است، تقسیم بندی معینی به عنوان معیار، در مؤسسه ابلاغ شده است؟
- ۵۱) آیا لازم است نوع موضوعاتی که وظیفه مؤسسه است در یکی از دسته‌ها قرار گیرد؟
- ۵۲) اگر روش میدانی عمدتاً به عرف مربوط می شود آیا معیار مؤسسه برای کم و کیف آن معلوم است؟
- ۵۳) اگر روش میدانی ویژگی کار مؤسسه است آیا متخصص و یا مشاور برای آن وجود دارد؟
- ۵۴) آیا موضوعات بر اساس اولویت های واقعی و ابلاغی تعیین انتخاب شده و می شود؟
- ۵۵) چه جایی صلاحیت احراز صحت انتخاب موضوعات بر اساس اولویت های ابلاغی را دارد؟
- ۵۶) آیا فرم طرح نامه ها متناسب با نیازها و ویژگی های پژوهش های موضوع شناسانه تنظیم شده است؟
- ۵۷) آیا هزینه های مورد نظر برای انجام پژوهش های موضوع شناسانه واقعی و ثمربخش است؟
- ۵۸) آیا تعیین منابع معتبر و معیار قرار دادن آن در مؤسسه لازم است؟
- ۵۹) عوامل پژوهش در مؤسسه چگونه باید با مبانی نظری موضوع شناسی آشنا شوند
- ۶۰) آیا مخاطب پژوهش های مؤسسه فقط مراجع عظام تقلیدند؟
- ۶۱) اگر مخاطبان دیگری دارد چند دسته و چه کسانی اند؟
- ۶۲) در مؤسسه آیا در هر پژوهش لازم نیست مخاطب هدف از ابتدا دقیقاً تعیین شود؟
- ۶۳) اگر لازم است، چه کسی باید مخاطب را معلوم کند؟
- ۶۴) میزان مسئولیت افراد در فرایند پژوهش چه مقدار است؟
- ۶۵) آیا لازم است جنبه های ثابت و متغیر موضوع مورد نظر از ابتدا روشن شود؟
- ۶۶) چرا موضوعات پژوهش شده رضایت و اطمینان بخش نیست؟
- ۶۷) مأموریت های پژوهشی مؤسسه دقیقاً کدامند؟
- ۶۸) شاخص های یک طرح تفصیلی و پژوهش موضوع شناسانه چیست؟
- ۶۹) کدام پژوهش مؤسسه را می توان به عنوان الگوی کامل نام برد؟
- ۷۰) سلیقه مسئولان چه جایگاهی در نتیجه و نظارت بر پژوهشها دارد و باید داشته باشد؟
- ۷۱) مسئولان اجرایی و محتوایی چقدر باید با دانش موضوع شناسی آشنا و هماهنگ باشند؟
- ۷۲) مسلمات و مشکوکات مبانی موضوع شناسی برای مؤسسه کدام است؟
- ۷۳) چرا نبود مؤسسه موضوع شناسی یک خلا بوده است؟ رهبری
- ۷۴) مبانی و اصول موضوع شناسی در مؤسسه کدام اند؟
- ۷۵) موضوعات مهم مغفول عنه کدامند؟
- ۷۶) چگونه با قوت فقهی می توان در موضوع شناسی نوآوری کرد؟
- ۷۷) موضوع غنا را چگونه باید با ابتکار موضوع شناسی؟

- ۷۸) در موضوع شناسی چقدر می توان که کارهای فقهای قبل اعتماد کرد؟
- ۷۹) چگونه باید پایه های کار موضوع شناسی را باید محکم کرد؟
- ۸۰) چگونه عقبه و فضل حوزی را می توان در موضوع شناسی مؤسسه به کار گرفت؟
- ۸۱) نوآوری در موضوع شناسی با تکیه عقبه حوزه چگونه می تواند اتفاق بیفتد؟ رهبری
- ۸۲) ارتباط مؤسسه با حوزه علمیه به چه صورت باید باشد؟ چرا؟
- ۸۳) ارتباط مؤسسه با دانشگاه ها به چه صورت باید باشد؟ چرا؟
- ۸۴) ارتباط مؤسسه با نهاد ها و سازمان باید به چه صورت باشد؟ چرا؟
- ۸۵) ارتباط مؤسسه با حاکمیت به چه صورت باید باشد؟ چرا؟
- ۸۶) ارتباط مؤسسه با مراجع تقلید باید به چه صورت باشد؟ چرا؟
- ۸۷) مؤسسه چگونه باید از ظرفیت های سایر مؤسسات استفاده کند؟
- ۸۸) ضرورت و ارزش فعالیت مؤسسه موضوع شناسی چیست؟
- ۸۹) موضوع شناسی و مؤسسه چه جایگاهی در دستگاه فقاهاست دارد؟
- ۹۰) چگونه موضوع شناسی و مؤسسه می تواند در نظام آموزشی و پژوهشی حوزه جا پیدا کند؟
- ۹۱) مؤسسه موضوع شناسی چه جایگاهی در دستگاه فقاهاست دارد و می تواند داشته باشد؟
- ۹۲) چگونه مؤسسه موضوع شناسی می تواند در نظام آموزشی و پژوهشی حوزه جا پیدا کند؟
- ۹۳) چگونه باید انتظارات فقها و مراجع عظام تقلید را در مؤسسه محقق کنیم؟
- ۹۴) چگونه می توان ارتباطی منسجم و تعاملی با فقها ایجاد کرد؟
- ۹۵) مؤسسه موضوع شناسی تحت چه عنوانی به شناخت موضوع می پردازد؟
- ۹۶) موضوع در مؤسسه دارای معنا و قلمرو آن کجاست است؟
- ۹۷) این که هیچکدام از فقها و مراجع مؤسسه را رد نکرده اند به چه معناست؟
- ۹۸) آیا برخی از مراکز می توانند به نیابت کار موضوع شناسی را انجام دهند؟
- ۹۹) اذن به مراکز دیگر جنبه مشورتی دارد یا تفویض؟
- ۱۰۰) چرا موضوعات استنباطی کار فقیه است و مؤسسه نباید ورود کند؟
- ۱۰۱) آیا ساختار مؤسسه باید موضوع محور باشد یا فرایند محور
- ۱۰۲) چگونه مؤسسه می تواند مبدل و واسطه علوم و فقه باشد؟
- ۱۰۳) نسبت مؤسسه با مرجعیت حوزه و حکومت باید چگونه باشد؟
- ۱۰۴) نوع بیان مسائل در شکل گیری ذهن مراجع چه تأثیری دارد؟
- ۱۰۵) چرا کار مؤسسه برای مکلفان مفید است نه مراجع؟
- ۱۰۶) مؤسسه باید چگونه حرکت کند که تداخلی با کار فقها صورت نگیرد؟

- ۱۰۷) چگونه کار مؤسسه می تواند مقدمه ای برای کار فقیه باشد؟
- ۱۰۸) وظیفه مؤسسه در باره مسائل حکومتی و حکومت اسلامی چیست؟
- ۱۰۹) موضوع شناسی نسبت به مسائل حکومتی باید از چه زمانی آغاز شود؟
- ۱۱۰) راه ورود موضوع شناسی به حوزه علمیه چیست؟
- ۱۱۱) سیاست تبلیغی و اطلاع رسانی کارهای مؤسسه باید چگونه باشد؟
- ۱۱۲) کتمان سازی نسبت به طرحها و برنامه ها چه تبعاتی نسبت به کارهای تکراری دارد؟
- ۱۱۳) چگونه میتوان مصاحبه ها را کاربردی کرد؟
- ۱۱۴) چگونه سئوالات را مسئله محور و ریز کنیم؟
- ۱۱۵) مراکز همسو کدامند و چگونه باید در باره آنها همکاری کرد؟
- ۱۱۶) کار علمی یعنی چه و چه ویژگیهایی دارد؟
- ۱۱۷) آیا موضوع شناسی کار عرف است و مؤسسه نمی خواهد؟
- ۱۱۸) برای به کارگیری نهادهای متولی چه ساختاری نیاز است؟
- ۱۱۹) تعیین شاخصها و واگذاری تشخیص به مراکز مسئول چه مقدار می تواند کار را تسهیل کنید؟
- ۱۲۰) آیا مأموریت مؤسسه با وضعیت آن تناسبی دارد؟
- ۱۲۱) عدم ثبات مؤسسه چه مقدار در نتایج خروجیها مؤثر است؟
- ۱۲۲) با اهل سنت چه موضوعات مشترکی را می توان دنبال کرد؟
- ۱۲۳) چگونه از تجربیات سایر مراکز برای مأموریت مؤسسه بهره ببریم؟
- ۱۲۴) آیا نیاز ملاک اولویت است این نیاز را چگونه تشخیص دهیم؟
- ۱۲۵) چرا کارهای مؤسسه نهایی نمی شود و پاسخ صریح داده نمی شود؟
- ۱۲۶) با توجه به وجود مؤسسه چه تغییراتی لازم است در بحث موضوع شناسی ایجاد شود؟
- ۱۲۷) مبادی تصویریه و تصدیقیه مؤسسه به عنوان یک پروژه فرا کلان چیست؟
- ۱۲۸) منابع جمع آوری موضوعات چیست؟
- ۱۲۹) ارتباط مؤسسه با دفاتر مراجع باید چگونه باشد؟
- ۱۳۰) کار گروه فکری برای آینده مؤسسه؟
- ۱۳۱) ارتباط مؤسسه با علمای بیرون از قم ایران و شیعه؟
- ۱۳۲) ارتباط مؤسسه با بدنه جامعه و عرف چگونه باشد؟
- ۱۳۳) چه نوع آموزش های موضوع شناسانه برای مردم باید رسانه ای شود؟
- ۱۳۴) مؤسسه برای فقها چه نقشی دارد بینه ، کارشناس یا ... دارد؟
- ۱۳۵) چرا موضوعات استنباطی کار فقیه است و مؤسسه نباید ورود کند؟